

Dunántúli Harangszó

A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2017. TAVASZ

Szerkesztői sorok

Ezerrel az 500. felé! Mi is felpörögtünk. Már a címlap kísérőszíne is a reformációra utal. Az ígéhirdetések és a teológiai témák is (szokásosan) a reformáció örökségét hordozzák. Az üzenet lényegét, egyedül Krisztust hirdetik. Egyházkerületünk vezetői vallanak az ünnep személyes vonatkozásairól. Az ARC/KÉP és a Kitekintő rovat betekintést enged a küldetés különböző megélési formáiról. Az újra megjelenő Kisharangszóban a fiatalabb korosztálynak nyújtunk olvasnivalót új munkatársunk, Asbóth Lászlóné összeállításában. A programbeszámolók a már megkezdődött emlékévről mutatnak meg egy-egy színes pillanatot.

Szóval mi ezzel az ezerrel (ennyi példányban jelenik meg újságunk ☺) kezdjük ünnepelni a Reformáció 500.-at.

Jó töltekezést kívánunk!

Koczor György
terjesztési felelős – szerkesztő

Ismeretlen ismerős

Keresve sem lehetett volna a Dunántúli Harangszó tavaszi számának címlapjára ismerősebb képet tenni annál, mint amelyik Dr. Luther Márton bronzba öntött mellszobrát ábrázolja. Aktualitása nem szorul magyarázatra: idén ünnepeljük a lutheri reformáció indulásának 500. évfordulóját. Az emlékévről során ünnepségek, tematikus konferenciák, ötletes programok kínálnak lehetőséget arra, hogy elmélyedjünk és megerősödjünk azokban a kincsekben, amelyeket az Egyház Ura éppen a wittenbergi reformátoron és munkatársain keresztül ajándékozott az egész kereszténységnek. Az 1517-ben (de minden bizonnyal már korábban is) teológiai folyamatként induló lutheri reformáció történelmi eseményeit, a kultúrára, tudományra, gazdaságra gyakorolt hatásait a jubileumi év során biztosan az eddigieknél is jobban megismerjük majd. Ugyanakkor az újság címlapján ismerősnek tűnő Luther-szoborra tekintve kérdezzük meg magunktól: Valóban ismerjük Dr. Luthert? Jól ismerjük? Esetleg gyakran félre értjük, félre ismerjük?

Gondolatban most helyezzük egyházkerületi újságunk „Arckép” rovatának keretébe Dr. Luther Mártont. Igen ám, de melyik arcképét, netán szobrát? Azt, amelyik hittudományi egyetemünk udvarán a rendíthetetlen hithőst kívánja

ábrázolni? Vagy azt, amelyiket a sokak által ismert Luther-film jelenít meg? Esetleg az egyházkerületi újságunk korábbi számának címlapján szereplő, némelyek bizonyos szempontból érthető tiltakozását kiváltó napszemüveges képet? Vagy a gyülekezeti terem falát díszítő Luther-képek egyikét? Netán újságunk mostani számának címlapképét, amely ezt a néhány gondolatot elindította? Melyik kép mit sugall Lutherről?

Sajnos sok hamis képet és mítoszt dédelgetünk magunkban a lutheri reformációval kapcsolatban.

Köztük olyanokat is, amelyek lehetlenné teszik azt, hogy helyesen meghatározzuk és értsük lutheri evangélikus látásunkat és életünket az Egyház nagy családjában. Önmeghatározásunk általában arra korlátozódik, hogy büszkén kijelentjük: „Mi nem vagyunk katolikusok”. Helyesen értjük és használjuk-e a lutheri reformációval kapcsolatos kifejezéseket, mint például: reformáció, protestáns, hitújítás, egyetemes papság? Vajon a sokféle társadalmi és kulturális következményre koncentrálna nem veszítjük-e szem elől a lutheri reformáció igazi mivoltát, erejét és forrását, Krisztust?

A kérdések sora ezzel még korántsem ért véget. Isten által adott lehetősége

az 500. ünnepi évnek, hogy bátran és a tanulásra való készség nyitottságával keressük meg a válaszokat. Dr. Luther a teológia professzoraként szüntelenül tanult és tanított. Egy időben minket, evangélikusokat is úgy emlegettek, hogy mi vagyunk a „tanító egyház”. Igaz ez ránk ma is? A nem evangélikusok olyannak látnak minket, amilyenek valójában vagyunk. Láthatóan evangélikus stratégiai jelmondatunk első felét (láthatóan) viszonylag jól megvalósítjuk. Bár csak az „evangélikus” is egyre markánsabb és határozottabb lenne! A Dunántúli Harangszó idei teológiai, hitismereti jellegű írásai ehhez szeretnénk hozzájárulni.

Kovács László főszerkesztő

BUDAKER OSZKÁR IGEHIRDETÉSE KISFALUDON 1948. FEBRUÁR 29-ÉN, BÖJT 3. VASÁRNAPJÁN

Amikor pedig közeledett felemeltetésének ideje, elhatározta, hogy felmegy Jeruzsálembe, és követeket küldött maga előtt. Azok útnak indultak, és betértek a samaritánusok egyik falujába, hogy szállást készítsenek neki. De nem fogadták be, mivel Jeruzsálembe szándékozott menni. Látva ezt tanítványai, Jakab és János, így szóltak: Uram, akarod-e, hogy ezt mondjuk: Szálljon le tűz az égből, és eméssze meg őket!? De Jézus feléjük fordult, megdorgálta őket, és ezt mondta: Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek, mert az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse. Azután elmentek egy másik faluba. (Lk 9,51-56)

A böjt különösképpen ráirányítja tekintetünket a Megváltó Úr Jézus Krisztus személyének és megváltó művének jelentőségére. Ezt a jelentőségét ő maga úgy fejezi ki, hogy magára alkalmazza a prófétai ígét: „Amely követ az építők megvetettek, az lett a szegletnek feje.” „És aki e köre esik, szétzúzatik, akire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.” (Mt 21,42-44) Ezzel nem mond kevesebbet, mint azt, hogy a vele szemben való magatartás szerint dől el az emberek sorsa; a népeké éppen úgy, mint az egyeseké. És ebben mi sem vagyunk kivételek. Ennek meglátására a hallott szent ige ugyancsak megnyithatja a szemünket.

Jézus elindul Jeruzsálembe. Látja, betelt az idő, és meg kell lennie, amiért elküldötte mennyei Atyja. Tudja, hogy azért megy fel Jeruzsálembe, hogy ott szenvedjen és meghaljon. Mégsem habozik. Tudja, hogy az ő Atyja így akarja, és engedelmeskedik. Nem indul el egymagában. Az evangélista nem hangsúlyozza ugyan kifejezetten, de tudjuk, hogy nemcsak követeket küldött előre, nemcsak Jakabot és Jánost vitte magával, hanem elkísérte valamennyi tanítványa. Valamennyit magával vitte szenvedése útjára! Az izgalmaknak, fájdalomnak és nyomorúságnak napjait neki is, mindnyájuknak át kellett élniök! A legnehezebb terhet, a keresztest ő maga vette magára, de nekik is magukra kellett venniök a maguk terhet az elhagyatás, a félelem, a fájdalom terhet. Ettől nem akarta és nem tudta őket megkímélni. Ezért gondolunk most valamennyi tanítványra, akiket Jézus magával vitt szenvedése útjára. Mert őket sem kímélte meg a szenvedés útjától.

És mert tanítványait ma sem kíméli meg attól, hogy járják a maguk szenvedésének útját! És mert ezt újból és újból hangsúlyozni kell. Ha a keresztyének sorsáról ezen a földön nem alkotunk magunknak egészen hamis fogalmakat, akkor ezt úgyis nagyon jól tudjuk. És mégis úgy megriadunk, amikor az Úr bennünket is odavisz a szenvedés útjára. Akkor olyan tanácstalanul, sokszor olyan keserűen kérdezzük, hogy miért is szakadt ránk a fájdalom, miért lettek olyan nehezek napjaink a gondtól. Mintha valami mást várhattunk volna; mintha éppen azért várhattunk volna más valamit, mert hiszen mi Jézus tanítványai vagyunk! Bizony, egészen mélyen gyökeredzik bennünk az a reménység, hogy az Úr csak jóval fizethet meg nekünk a mi kegyességünkért, vallásosságunkért, jóságunkért. Úgy-e, amikor nem volt kedved elmenni az istentiszteletre, nem egyszer azért jöttél el mégis, hogy jókedvre hangoljad Istent irántad? Úgy-e, amikor megszokott imádságodat elmondod, reméled, hogy Isten viszonzásul távol tart tőled minden gonoszt? Úgy-e,

amikor áldozatot hozol az egyházért, adományokat adsz szegényeknek vagy szent célokért, sokszor azzal a hátsó gondolattal teszed, hogy Isten majd jóval fizet meg érte, és távol tartja tőled a szenvedést? Nos, gondoljunk azért arra, hogy Jézus akkor tanítványait is belevitte a passió, a szenvedés napjaiba, és gondoljuk meg egészen józanul, hogy mivelünk is megteheti, bármennyire övéi közé számítsuk magunkat, és hogy ezért semmi okunk sincs a zúgolódásra, a kesergésre.

(...)

Kevés olyan megrázó szó van, mint amilyen ez a néhány, egyszerű ténnyel megállapító szó: „Nem fogadták be őt!” Ez a néhány szó ennyit jelent: azok mellett az emberek mellett az üdvösség elment, s ők nem ragadták meg. Azt jelenti: az élet nyúlt feléjük, de ők jobban szerették a halált. Azt jelenti: a Fiú megmutatta volna nekik az utat az atyai házba, de ők könnyelműen megmaradtak az idegenben. Így azon a rideg, elutasító magatartásukon Jézussal szemben eldőlt a sorsuk. Eljátszották az üdvösséget, az életet, a mennyei Atya szeretetét. Ugyanúgy dönt ma is számtalan ember az üdvösség helyett az elvettetés mellett, amikor megmaradnak a saját nézetük és kívánságaik mellett ahelyett, hogy Jézustól vezettetnék magukat és engednék, hogy új embereké formálja őket.

(...)

A böjt kiváltképpen alkalmas idő a megalázkodásra, a megfordulásra, a Megváltó mellett egész szívvel való döntésre. Mert azért ment fel Jeruzsálembe és halt meg ott kínos kereszthalállal, hogy bennünket megszabadítson minden gonosztól és egészen magáévá tegyen. Aki tehát az övé, tartson ki mellette a szenvedésben is. Akiben más lélek van, adjon neki szállást szívében, házában. Mi, gyalgó emberek sokszor hozunk döntéseket, amelyeket később keservesen megbánunk. De még sohasem bánta meg, aki életét öhozza kötötte!

ÁPRILIS

Mit keresitek a holtak között az élő? Nincs itt, hanem feltámadt. (Lk 24,5-6)

Jézust hamarjában eltemették; nem volt idő, hogy zsidó szokás szerint sirassák, és drága kenetekkel ápolják holtra sanyargatott testét. Beállt a szombat. Az asszonyok az ünnep miatt nem mehettek a sírhoz, így a nyugalom napja után, a hét első napja hajnalán indultak újra, hogy végtisztes-séget adjanak Mesterüknek. A világmindenség teremtese óta ez a szombat volt a legjelentősebb ünnep, hisz – tudatlanul ugyan, de – az új teremtés előtti csend és nyugalom napját ülte a világ. A Názáreti Jézus, aki Messiásként szenvedett a kereszten, nem egyszerűen feltámadt, vagy kilépett a sírboltból, hanem újjáteremtett. Az asszonyok rémületét az üres sír látványa okozta. Húsvét bizonyossága nem az üres sír tényéből fakad, hanem a küldöttek szavából. A két fénylő ruhájú férfi a feltámadás tanúja és a húsvéti evangélium első hirdetője volt. Jézus feltámasztásának nincsenek szemtanúi, hanem az isteni világ küldöttei tanúskodnak metsző kérdésükkel és kijelentésükkel: Mit keresitek a holtak között az élő? Nincs itt, hanem feltámadt. E kérdés és kijelentés 2017 húsvétján ugyanolyan erővel szól és hat, mint egykoron. Oly sokszor tör ránk a kísértő, hogy húsvéti hitünket halotti kultusszá korcsosítsa. Jézus talán élt, de hogy feltámadt volna? Gondjaink és életünk mélységei lehúznak minket, és húsvéti hitünk vallásos emlékezéssé, üres hiedelemmé degradálódik, vagyis semmit nem ér. Luthert gyakran gyötörték hasonló kísértések, amelyek a legdrágábbtól, a húsvéti hittől akarták megfosztani. Ilyenkor egyetlen szóval vigasztalódott: Vivit! Még pecsétjébe is belevéselte: Vivit! Ő él. Jézus él, és feltámadása az új teremtés kezdete, és az élő Úr a Szentlélek által az örök életbe akar vonni minket. Vessük szívünkbe és pecsétünkbe Márton testvérünk bizonyágtételét! „Jézus él, és ha nem élne, akkor egyetlen óráig sem kívánnék élni. De mivel Él, Óáltala mi is élni fogunk!” Ámen.

Gregersen-Labossa György

MÁJUS

Beszédek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni. (Kol 4,6)

„Amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj”, mondja Jézus Lukács evangéliumában. S ha kimegyünk az utcára, vagy egyáltalán kapcsolatba kerülünk nagyobb közösséggel, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy sok a keserű és goromba szívű, durva lelkű ember. Gyakran döbbsent meg a kisgyermek és fiatalok szájából elhangzó káromkodás, akik végig sem gondolják, talán nem is tudják, hogy mit mondanak. Sikkesnek tartják magukat, akik nem akarnak lemaradni a korszellem által dikált módíró. De ugyanúgy szomorúan hallgatom meglett emberek beszédét, akik beszédében ez a bizonyos só, amiről az apostol beszél, piszkos kavicsá silányul, amelyre már oda sem figyelnek, hanem természetessé vált, hogy ott örlik a fogaik között. Az apostoli figyelmeztetés mindannyiunknak szól: „imádkozzatok, hogy Isten megnyissa előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát.” (Kol 4,3) Pétert elárulta beszédje, amikor a főpap udvarában Jézus elfogatásakor várakozott. Nemcsak a galileai tájszólása, hanem szavain keresztül azt is megérezték, neki köze van Jézushoz, bármennyire próbálta is azt tagadni. Beszédünket nagyban meghatározza a családi közösség, mindaz, amit otthon kisgyermekként magunkba szívunk, megtanulunk. Érdekes megfigyelni, hogyan használjuk és vesszük át szüleink, nagyszüleink szavajárását és stílusát. Az is előfordul, hogy kritikusan megfogadjuk, „én nem fogok így beszélni!” Vannak életünkben olyan pillanatok és döntő helyzetek, amikor úgy érezzük, nagyon fontos az, hogy mit és hogyan mondunk. Nemcsak a vizsgákra és a meghallgatásokra gondolok, hanem amikor barátainkkal, hitvesünkkel beszélünk, vagy éppen szeretteinktől búcsúzunk. Ám igazából az a jó, ha beszédünket teljes egészében áthatja az a só, az a fűszer, amit a Jézussal való kapcsolatunk jelent. Mert ha szeretetközösségünk van az Úrral, akkor ez kisugárzik egész lényünkre. Kihat emberi kapcsolatainkra, magatartásunkra és beszédünkre. Kérjük Isten segítségét, hogy a benne való bizalom és reménység naponta megfűszerezze beszédünket és kapcsolatainkat.

Szarka Éva

JÚNIUS

Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek. (ApCsel 5,29)

Ez az ige megmutatja, hogy Péter és a többi apostol jó tanítványai voltak Jézus Krisztusnak. Annak idején megtanulták a leckét, a Krisztus-követés előbb vagy utóbb összeütközésbe vezet a világgal, de különösen a világi hatalommal. A bátor kijelentés közvetlen kiváltó oka a főpapok tilalmának megszegése volt, akik nem akarták, hogy Jézusról mint a Krisztusról beszéljenek, mert attól is féltek, hogy még inkább elterjed, hogy ők tehetnek Jézus haláláról.

Azóta is így van ez, mert ez az ellentét számtalanszor döntés elé állította az embereket. Először az apostolokat, azután az öskeresztényeket, majd a pogány népek térítőit, utána az egyházat megreformálni akarókat. Különösképpen Luther Márton volt az, akinek környezetére robbanásszerűen hatott a worms birodalmi gyűlésen tett kijelentése: „...Itt állok, másként nem tehetek, Isten engem úgy segítjen! Ámen.” A robbanást azonban mindig megelőzi a belső nyomás fokozódása. Mert könnyű hivatkozni a nagy elődök rettenthetetlen példamutatására, pl. az ellenreformáció idején egy Bornemisza Péterre, a gályarab prédikátorokra, Dietrich Bonhoefferre, vagy a kommunisták által üldözött és tönkretett lelkészekre, hívő keresztényekre. Nekünk nem elég helyeselni, amit ők tettek, nekünk ma kell dönteni felvállalva annak a következményeit.

Ez pedig nehéz dolog, mert a hatalom mindig a megfélemlítés vagy a megalkuvás eszközével, a jogos, vagy vélt előnyök oadátelésével operált. Ma sincs ez másképpen, amikor a keresztényüldözés háromféle formában folyik a világban. Az ideológiai főképpen Észak-Koreában és Kínában, a vallási-etnikai a Közel-Keleten és Közép-Afrikában az iszlám fundamentalisták által, de bizonyos helyeken állami szinten is. A harmadik formája – ami bennünket is érint – az az elvilágiasodott Nyugatot teljesen elborító liberalizmus és a kilúgozott, politikailag korrekt beszéd, ami nem akarja engedni, hogy szó essen Krisztusról, a karácsonyról, a természetes családi közösség védelméről. Mindent és mindenkit védendőnek titulál, csak éppen a normális keresztényi, nemzeti értékeket nem, hiven folytatva elődei – esetenként már zöld, vagy szírvárványszínű mezbe bújít – politikáját.

Úgy vélem, ez a Szentlélektől ihletett kijelentés egyre fontosabb lesz a mi korunkban. Kitehetjük ezt íróasztalunkra, kifüggeszthetjük szobánk falára, legfőképpen mégis a saját szívünkre, lelkiismeretünkre kell helyeznünk ezt az ígét: Tudunk-e, akarunk-e Istennek engedelmeskedni?

Koháry Ferenc

Egyedül Krisztus!

Nagyon veszélyes területre téved, aki a földön küzdő egyház életének lényegét annak láthatóságában kívánja megragadni. Minél inkább szeretnénk „feltűnni” vagy éppen „kitűnni”, annál könnyebben veszíthetjük el a szemünkkel nem láthatót és az értelmünkkel fel nem foghatót, vagyis a lényegét. Az egyházat ugyanis egyedül Isten ígéje teremti, élteti és tartja meg a Lélek által, nem a struktúra vagy más emberi találmány és elhatározás. Ezért az egyháznak (nem az intézménynek, hanem Krisztus testének) történetét mindig a Szentlélek írta és írja. Ebben az ételemben az apostolok cselekedeteiről szóló könyvnek akár a „Lélek gyümölcsei” címet is adhatnánk, mivel a tanítvány csak addig tanítvány, és csak addig tud igazat szólni és a helyes úton járni, amíg Krisztus él és uralkodik benne az egy Lélek által. *Isten nem megtalálja, hanem megteremti az emberben, ami méltó az ő szeretetére* – vallja Luther. Ezt a munkát pedig Szentlelke által végzi. Ezért mondta Jézus az övéinek nem sokkal mennybemenetele előtt: „vegyetek Szentlelket!” (Jn 20,22) Pál is így tanúskodik: senki sem mondhatja: „Jézus Úr”, csakis a Szentlélek által. (1Kor 12,3)

Az ember nagy tragédiája, hogy legtöbbször arra tekint, ami a szeme előtt van, „az Úr azonban azt nézi, ami a szívben van.” (1Sám 16,7) Mintha manapság mégis egyre többen foglalkoznánk a „külsínnel”. Vajon nem belső rütségünket és sötétségünket akarjuk mindezzel takargatni vagy esetleg megszépíteni? Vajon a Szentlélek írja még a mi történetünket? Mert ahol a Szentlélek járja át a szíveket, ott mindig Krisztus áll a középpontban. Amikor Luther ellenfele, Erazmus a Szentírás titkait saját bölcsessége és értelme által próbálta megfejteni, csakhamar megakadt. Majd gyorsan ki is mondta az ítéletet: az Írás homályos, nem érthető. A nagy humanistával szemben Luther – a Lélek által – egészen világosan érvelt: „*Lehetséges-e, hogy az Írás titka még rejtve legyen, miután a pecsétjét feltörték már, a követ a sír szájáról elhengerítették, s a legmélyebb titok napvilágra került, nevezetesen, hogy Krisztus, Isten Fia emberré lett, hogy Isten Szentháromság Isten, hogy Krisztus szenvedett értünk és örökké uralkodik? Nemde az egész világon tudják és beszélik? Vedd ki a Krisztust az Írásból, mit akarsz akkor még benne megtalálni?*” Ez olyan ismeret, amit szem nem láthat, értelem fel nem foghat, ám „a Lélek segít a mi erőtlenségünkben” (Róm 8,26), hogy Urunk halálában meglássuk az öröktől fogva eltervezett tökéletes isteni művet, megváltásunk hatalmas szolgálatát. Hiszen „*a Szentlélek nem szkeptikus! Szívünkbe nem kérdéses dolgokat, sejtéseket írt. Sziklaszilárd kijelentései bizonyosabbak és erőteljesebbek az életnél és minden tapasztalatnál*” – tanítja Luther.

A Jelenések könyvének van egy visszatérő mondata, mely így hangzik: „akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.” (Jel 2,11) Luther szerint a Lélek mindig ugyanazt mondja, mindig Krisztust juttatja eszünkbe. Ezért is beszél „szegény Szentlélekről”, aki nem tud egyebet, mint a Krisztusra mutatni, ezáltal mégis a legnagyobb gazdagságot kínálja. Pál is a Lélek által szólt, amikor a jézusi szolgálat lényegét váltságot szerző halálában látta és láttatta a gyüle-

ketben: „nem tudok köztetek másról, csak Krisztusról, Róla is mint a megfeszítettéről.” (1Kor 2,2) Ez nem csupán az apostol korinthusi helyzetre érvényes teológiája, hanem egész életét és szolgálatát meghatározó krédója volt. Számunkra sincs más út, más igazság és más élet, csak a keresztfa bolondsága és botránya alá elrejtett. A keresztyén ember nem akar másról tudni, sem másban gyönyörködni, csak a Golgotán értünk drága vérért hullató Istenfiában.

Luthernak tehát nem négy „solusa”, hanem valójában egy „solája” volt. Ő maga írta: „*Crux sola est nostra thelogia*”, ami azt jelenti: „*egyedül a kereszt a mi teológiánk*.” Sola crux: egyedül a kereszt. Ám ez az egy mindenre elég volt számára, és ma is elég, számunkra is elég. Elég a bűnbocsánathoz és az üdvösséghez. Hogy még világosabbak és egyértelműbbek legyünk, 2017-ben nem mondhatunk mást: egyedül a kereszt legyen a mi stratégiánk. Csak így lehetünk – akár még láthatóan is – az evangélium hordozói, vagyis evangélikusok!

Weltler Gábor

100 éve szentelték fel a 37 éves Kapi Béla püspököt

szentelték Sopronban lelkésszé, és itt kérte házasságára Isten áldását 1903-ban Bonyhai Hegedűs Katinkával.

1902-ben Gyurácz Ferenc püspök külföldi tanulmányútról hazarendelte (akkoriban ez is előfordult, mert fontosabb volt az itthoni gyülekezetek szolgálata), és Nemesdömölkre küldte segédlelkésként, majd még ebben az évben maga mellé vette püspöki titkárnak. Gyurácznak fiatal titkára képességeit látva nem titkolt célja volt őt teológiai katedrara juttatni. Ő azonban kifejezett örömmel tett eleget 1904-ben a körmendi gyülekezet meghívásának, ahol tizenkét évet töltött el. Itt 1912-13-ban megépült egy szép új iskolaépület. „Az új épület megépülése lehetővé tette vallásos estélyek bevezetését (...), a gyülekezet hihetetlenül nagy érdeklődést tanúsított, és más vallásúak is olyan nagy számmal jöttek, hogy lassanként híveink majdnem kiszorultak.” – írja maga emlékezésében. „A legjobb munkaeszközöm természetesen Isten igéje volt. (...) Második eszközöm a vallásos estéken és ünnepeken elmondott előadásaim voltak. (...) Harmadik eszközöm a személyes érintkezés volt.” Erre a néhány mondatra tőle azért érdemes figyelni, mert – véleményem szerint – ezekben rejlik az egyházunkban később indított belmissziói munka csírája. A Harangszó elindítása is Kőrmenden történt. Lelkészi szolgálatának további állomásai: 1917-től Szombathelyen, 1928-tól Győrben volt lelkész.

De közben 1916-ban Gyurácz püspök lemondott hivataláról, és a kerület kiírta a püspökválasztást. „Egyszerre az elején nyilvánvalóvá vált, hogy én püspökjelöltnek számítok. Az úgynevezett hivatalos egyház, az öregek tanácsa nem az én nevemet írta a lobogóra. Nem voltam öreg, sőt botrányosan fiatal voltam. 36 éves! Sem esperesi, sem semmiféle egyházi vezetői tisztséget nem viseltem.” Mégis a kerület 238 szavazattal őt választotta vezetőjéül.

Kapi Béla püspökről egyik unokája (Asbóthné Magassy Erzsébet a sokat idézett könyv egyik fejezetében¹) röviden, de találóan és összefoglalóan

Folytatás a 7. oldalon

Kapi Béla püspökké szentelésének időpontja 1916. december 18. Idén már százegyedik éve. Az emlékezés tehát elkésett. Mégis nemcsak érdemes, hanem fontos is erre és rá emlékezni. Püspöksége 41 évig tartott, mert a 37 éves Kapi Béla püspöksége akkor „friss szelet” hozott kerületünkbe, egyházunkba.

1879–1957 között élt. Sopronban született, ahol édesapja (Kapi Gyula) a Tanítóképző Intézet igazgatója volt. Kapi Béla Sopronban tanult a líceumban, később a teológián, majd a rostocki és hallei egyetemen hallgatott egy-egy szemesztert. 1901-ben

¹ „Lámpás az oltár zsámolyán.” Kapi Béla püspök feljegyzései életéről és szolgálatáról. Sopron, 2004. Berzsenyi Gimnázium kiadásában, Mirák Katalin gondozásában.

Folytatás a 6. oldalról

ezt írja: „Pályája mozgalmas történelmi időszakot fog át. Püspökké választása még az Osztrák–Magyar Monarchia idejére esett. Az első világháború, a Tanácsköztársaság, Trianon, a Horthy-korszak, majd a második világháború idején és az azt követő pártállami diktatúra egyház- és vallásüldöző időszakának kezdetén állt az egyház élén.”

Harminckét éves püspöki szolgálata idején 54 templomot szentelt fel, 333 gyülekezetet látogatott és vizsgált meg. 1918-ban alapította meg a Dunántúli Luther Szövetséget, 1923-ban az Evangélikus Diákszövetséget, 1924-ben indította el a Belmissziói Munkaprogramot a gyülekezeti munka szélesítésére és segítésére. Az Evangélikus Élet 2003/51. számában olvassuk: „Februárban lesz nyolcvan éve annak, hogy D. Kapi Béla dunántúli püspök körlevelében minden lelkésze számára kötelezővé tette a belmissziói munkát. Kimondta, hogy ez a lelkipásztor egyik hivatásbéli kötelessége, azért ezt el kell végeznie és arról számot is kell adnia. (...) Így indult el egy gazdag munkaág, amely mint Belmissziói Munkaprogram huszonnégy éven át (1924–1948) segítette a magyar evangélikus lelkészeket és világfiakat az Ige mélyebb megismerésére és gyülekezeti alkalmazására.”

„Ennek keretében alakultak meg 1937-ben az Iskolai Kisgyülekezetek, és indult el 1938-tól az evangelizációs munka. Ezen belül is külön fontosságot tulajdonított a lelkész- és tanítókonzferenciáknak a munkatársak hitéletének mélyítésére, hivatástudatuk erősítésére. Jelentős irodalmi munkássága is. Legismertebb művei: Békesség (imakönyv), Isten hárfása (Gerhardt Pál élete), Olthatatlan fáklya (Bornemisza Péter élete), Kegyelem és élet (egyházi beszédek)”. Ezeken túl ma külön is érdemes felhívni a figyelmet ezekre az írásaira: A munkáskérdés és a keresztyén erkölcsan (1902), A Biblia és a társadalom (1904). A századfordulón igen sok cikk jelent meg egyébként is ebben a témában, például a Protestáns Szemle ekkori számaiban.

1909-ben teológiai tanári vizsgát tett. 1929-ben a pécsi egyetem díszdoktorává választotta. 1924-től a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság elnöke is lett.

De voltak életének nehéz, küzdelmes szakaszai is. A Tanácsköztársaság idején ellenségnek tekintették, csak a kommün gyors bukása mentette meg a letartóztatástól és annak súlyos következményeitől, talán a haláltól is. „Valkó Miklós felesége mondta Kapi lányának augusztus 1-jén, a Tanácsköztársaság bukásakor: Nagyon kell örülnöd, mert három nap múlva kivégezték volna édesapádat.” Hogy ez pontosan így volt-e, nem tudjuk, de kétségtelen, hogy ezekben a hetekben Kapi Béla az egyházi érdekekért való kiállása miatt állandó fenyegetettségben élt.

Az antiszemitizmus és a zsidótörvények születésének ideje is nehéz napokat jelentett életében később. 1939-ben egy pásztorlevélben ezt írta: „Evangélikus egyházunk krisztusi lélekkel nézi a zsidótörvényt

és a vele kapcsolatos problémákat. Nem hallgathatja el aggodalmait, a törvénytervezet új, szigorú rendelkezéseit illetően nyíltan megmondja, hogy az alapprobléma megoldásánál a túlsúlyban levő negatívumok helyett pozitívumokat szeretne látni.” Ez a nyilatkozat az első zsidótörvény után született. A második törvény létrejötténél levelet írt a miniszterelnöknek: „Mi Nagyméltóságod politikai helyzetét nem akarjuk nehezíteni, sőt a kibontakozásban vállalt nagy feladat megoldását elősegíteni kívánjuk, azért tiltakozásunkat a magyar közvélemény elé egyelőre nem vittük. Pedig ezért minket a világkeresztyénség vezető testületének vádjai, felelősségre vonása ér. De ha szavunknak fogantja nem lesz, kénytelenek leszünk egyházunk közvéleménye és a protestantizmus színe előtt bizonyosságot tenni arról, hogy Isten üzenetét nem hallgatjuk el.” A református és evangélikus püspökök aláírásával született egy közös pásztorlevél, amit azonban az állam letiltott. „Végül is báró Radványzsky Albert egyetemes felügyelő és Kapi Béla püspök a református egyház képviselőivel együtt egy közösen megfogalmazott memorandumot nyújtott át Sztójay Döme miniszterelnöknek. 1944. június 25-én közös protestáns pásztorlevelet szerkesztettek és írtak alá, de a kormány megtiltotta ennek felolvasását a szószerken. Az aláírók ebben feltárták, hogy az embertelen deportálás, ártatlanul kiontott vér rettenetes ítéletet hoz népünk fejére. A gyülekezeteket bűnbánatra, és ezzel az egész magyar népet Isten hatalmas keze alatt való megalázkodásra és Hozzá való könyörgésre hívjuk fel, és kérjük Istent, hogy hatalmas és megtartó kegyelme forduljon magyar nemzetünk felé.”

A harmadik és talán neki legnehezebben elviselhető korszaka a második világháború után volt, amikor őt és a többi akkori egyházi vezetőt a régi rend félreállítandó embereinek ítélték. Végül is lemondott. „Csak az történik, hogy a dunántúli evangélikus egyházkerületnek nevezett nagy gyülekezetben Isten egyik szolgálója alázatos csendességgel távozik.”

„Nyugdíjas éveiben feleségével együtt a győri Szeretetházban kapott otthont. Élete vége – saját szavai szerint – mindennapos temetés volt. A történelem vihara elsodort szinte mindent, amit épített. 1955-ben eltemette hűséges hitvesét. Özvegysége idején is fáradhatatlanul dolgozott: kézíratait diktálta, rendezte. Isten szeretetéről és kegyelméről nem szűnt meg naponta bizonyosságot tenni. 1957. április 2-án szólította haza hűséges szolgáját az Úr, Győrben helyezték végső nyugalomhelyére felesége mellé.” 2004. szeptember 5-én a győr-nádorvárosi temetőben volt újratemetésük a Nemzeti Kegyeleti Bizottság által örökös nyughellyé nyilvánított sírhelyükön.

Köszönjük Istennek a Dunántúli Kerület és egyházunk egyik „olthatatlan fáklyáját”, Kapi Béla életét és szolgálatát.

Keveházi László

A reformáció emlékéve: Hívás megújulásra

A reformáció indulásának ötszázadik évfordulója nemcsak az ünneplésről és az emlékezésről szól. Sokkal inkább arról, hogy meglássuk, egyházunknak ma is újulásra van szüksége.

Az első helyre az egyház legfontosabb kincsének és forrásának, Isten Jézus Krisztusban közel hozott megváltó szeretetének kell kerülnie. Ezt nem pótolhatja, és nem helyettesítheti semmi és senki. A mai egyház megújulását is kizárólag Tőle, illetve a Vele való, megújuló kapcsolattól lehet remélni.

Teológiai gondolkodásunkban a lényeg keresésének kéne a centrumba visszakerülnie. Mivel hitvallási iratainkban ez a szemlélet tükröződik, ezért fontos irányítóként használhatjuk ma is, ilyen szempontból is! A reformátorok ezért nem engedtek a lényegi kérdésekben, a kevésbé fontosakban viszont nyitottá váltak a kompromisszumra, a hit szempontjából lényegtelen (pl. formai)

kérdésekben pedig teljesen szabadok voltak. A visszapaposodott evangélikus egyháznak újra fel kellene fedeznie az egyetemes papság elvében rejlő lehetőséget. Azon túl, hogy a Krisztus egyháza nem a lelkészek, a „klerikusok” hitbizománya, a gyülekezeti tagok személyes hitéletének segítése, felelősségének ébresztése, és a laikusok szolgálatának kiszélesítése (annak lelkési és gyülekezeti elfogadása és megbecsülése) a megújulás egyik fontos emberi tényezője lehetne.

Alapjaiban kell megújulnia a kommunikációnknak is. Nem lehet a mai embert a középkor kérdéseivel bombázni, középkori egyházi szókészlettel és liturgiákkal, pláne középkori módszerekkel, számára érthetetlen nyelven megszólítani. A mai kor emberének aktuális kérdéseire kell

Isten igéjének segítségével választ kínálunk, mégpedig a mai ember nyelvén!

Szemerei János

A reformáció emlékéve: Ünnepe

Hét éve készülünk a jubileumi esztendőre. Egyházunk 2010-től minden évre adott témát, amelynek vonalán végiggondolhattuk, mi mindent kapott Isten népe a reformáción keresztül, és milyen mai kérdésekre kell felelnie az ige fényében. Ebben az évben ez a cím kerül elélnk: Reformáció és ünnep.

A reformáció valóban ünnep. Ahogy ünnep a karácsony, a húsvét és a pünkösd is. Ahogy ezekben az ünnepekben azt látjuk meg, hogy Isten cselekedett értünk, úgy a reformáció is Isten cselekvésének ünnepe. Benne a Lélek Krisztusra mutatott, vak szemünket megnyitotta, hogy ismét lássuk Krisztus keresztyénjét. Bálványainkat lerombolta – az önhietség, az önigazság bálványait –, és helyette az egyház egyetlen kincsére, az evangéliumra világított rá.

Az ünnep része a múlt. Ezért elevevénítjük föl a XVI. század eseményeit, Luther, Melancthon, Bugenhagen, Justus Jonas és munkatársaik tevékenységét, a hitvitákat, a birodalmi gyűléseket, a hitvallásokat, amelyek ma az evangélikusság identitását adják. Csak a múlt

ismeretében tudunk igazán ünnepelni. Az egyháztörténet nem a menny története, hanem annak története, hogyan vált láthatóvá Krisztus a földön. Hálával emlékezünk vissza az útra, amely mögöttünk van, még ha poros is az az ösvény, amelyen népét vezette az Úr.

Az ünnep része a jelen. Ma is csak

abból az evangéliumból él az egyház, mint a XVI. században. Az evangélium ma is szembesíti a hívó embert és a gyülekezetet egyaránt saját korával, kihívásaival. A jelen kihívásai közé tartozik az egyház egységének keresése: ha Krisztus cselekszik igéjén és szentségén keresztül, akkor miért tarthatna vissza a tanításunk különbözősége attól, hogy együtt hallgassuk igéjét és együtt részesedjünk szentségéből? A jelen kihívásai közé tartoznak azok a társadalmi kérdések is, amelyek a reformáció korában is fontosak voltak. Például a közoktatás, a gazdaság és a hatalom kérdései. S a kihívásaink között szerepelnek olyanok, amelyek akkor ismeretlenek voltak, mint a teremtésvédelem, a túlnépesedés, a globalizáció kérdései.

Az ünnep arra való, hogy ünnepeeljünk. Megünnepeeljük azt, hogy Krisztus ma is cselekszik egyházában. Nélküle minden tervünkkel, megemlékezésünkkel valamennyien koldusok vagyunk.

Bencze András

A reformáció emlékéve: lehetőség és felelősség

Az idei esztendő bizonyára bekerül az egyháztörténelembe, illetve már ott is van. Rajtunk múlik, hogy – szembesülve a kerek évforduló adta fokozott figyelemmel – tudunk-e élni a lehetőséggel. Tagadhatatlan, hogy van egyfajta várakozás gyülekezeteink, egyháztagjaink részéről azzal kapcsolatban, hogy mit is hozhat, adhat ez a jubileumi év. Megtapasztaltuk a

kormányzat figyelmét is már az emlékbizottság felállításán keresztül, és a Művészetek Palotájában tartott, az emlékevet megnyitó rendezvényen. Mindenki igyekszik minél több programot begyűjteni a saját emyője alá. Már több vaskos kiadvány volt a kezemben – hazai és külföldi egyaránt –, amelyek az előttünk álló eseményeket sorakoztatták fel. Kulturális, vallási, nemzeti vagy éppen felekezeti bontásban. Persze egy ilyen jeles évfordulónál ezek megrendezése szerintem is elengedhetetlen. Kicsit szorongok a magam képességeire, valamint az egyházunk méretéből adódó lehetőségekre gondolva. Tudunk-e akkora hatást kifejteni környezetünkre, amint azt elvárjuk magunktól, és amire a reformáció örököseiként köteleztünk vagyunk? Nem szeretném pontról pontra végigvenni és aktualizálni a 95

tételt. Azt nálam hozzáértőbb teológusok már megtették, és folyamatosan megteszik. Azonban talán nem ünneprontás, ha megosztom az olvasókkal egyik aggódalmamat, amelyek terén talán újra lenne mit kitakarítani az évszázadok alatt ráakodott megszokások porából.

Mindenekelőtt istentiszteleti gyakorlatunkat kellene újragondolni. Pontosabban annak megbecsültségét. Az ott kapott ajándékok a legfontosabbak: a tisztán (és igényesen) hirdetett evangélium és a szentségekben megtapasztalt hitújító erő. Nem akarom kisebbiteni a gyülekezetekben folyó sok-sok színes alkalom szükségességét. De azt gondolom, ha a vasárnapi alkalmak látogatottsága ilyen alacsony, akkor nincs igény Isten igéjére és az úrvacsora ajándékaira. Ha nem minden megszervezett program az erre való „igényességünk” felkeltésére irányul, akkor hétközi alkalmaink csupán az emberek alapvető közösségigényét

szolgálják ki. Ami nagyon fontos, de ettől még nem nevezhetjük egyháznak az egyházat. Jubileumi ünnepünk minden megszervezett rendezvényének ez kellene, hogy legyen a középpontja. Az 500 évvel ezelőtt újra felfedezett, és tisztán hirdetett evangélium. Nem lehet Luther-korált, vagy Bach-kantátát e nélkül hallgatni, pláne énekelni. A közösségről alkotott fogalmunk és elvárásunk is más értelmet kap, ha azt meg is éljük vasárnapról vasárnapra. A hétköznapi kereszténységünk csúcspontja és megerősítője lehet Mennyei Atyánk látható egyházához való tartozásunk kifejezése, a szószék alatti és az úrvacsorai közösség.

Tulajdonképpen inkább nem is folytatom a felsorolást elvárásaimról, vagy vágyaimról a jubileumi évet illetően. Ha egyházunk, dunántúli kerületünk mindegyik gyülekezetében sikerül valamivel hozzájárulnunk az istentiszteleti élet élénkítéséhez, megbecsüléséhez, akkor már nem volt hiábavaló a megemlékezésünk, egy egész évet felölelő figyelmünk. A többi már „megy magától”. Reményikről tudjuk, hogy ez a „magától” valójában mit jelent: Isten áldását és kegyelmét. Ha Tőle kapjuk, akkor lesz erőnk és forrásunk a többi jubileumi alkalmat megszervezni, megélni, annak minden örömét és ajándékát élvezni.

Kerületünk is szeretné természetesen emlékeztetéssé tenni ezt az évet. Szeretnénk, ha kerületünk ajándékaiként minden parókiára, templomkertbe kerülne egy emlékfá, amely az utánunk jövő generációkat is emlékezteti a reformációban kapott ajándékainkra és ezek megőrzésének felelősségére.

„Itt vagyon az kincs...” (A Sylvester Biblia leleplezése Sár-
váron)

Mészáros Tamás
Összeállította: Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

Frissítő forrás

A megújulás éve 2017 - 500 éves a reformáció

Ezzel a mottóval rendezték meg január 28-án szombaton a székesfehérvári városháza dísztermében az emlékév ünnepélyes program megnyitóját. A januártól novemberig tartó programok között irodalmi estek, kórus hangversenyek és kiállítások várják a székesfehérvári protestánsokat.

Az ünnepélyes megnyitó az Erős vár a mi Istenünk című zsoltárral vette kezdetét, majd Cser-Palkovics András polgármester úr köszöntése után elhangzott a 90. genfi zsoltár az Ökumenikus Kórus előadásában.

Steinbach József dunántúli református püspök kiemelte, hogy fontos feladat a közös bűnbánat, valamint a szelíd, de határozott hitvallás és tanúskodás a reformáció értékei mellett. Az ünnepségen Ittész János nyugalmazott püspök úr köszöntőjében arról szólt: „Olyan vi-

lágban élünk, amikor az emberek már rég elfelejtették azt is, hogy elfelejtették az Istent. Tehetünk-e engedményt a korszellemnek?” – tette fel a kérdést, „Stílusban igen, taktikában igen, mentalitásban igen, de teológiában nem. Nem fordíthatjuk fejre azt, amit az Úr maga talpra állított” – fogalmazott Ittész János.

Papp János baptista egyházelnök arról szólt, hogy a frissítő forrás megújíthatja kapcsolatainkat, a házasságokat, a családokat, a munkahelyek légkörét.

A köszöntő szavak után Kovács Eleonóra székesfehérvári főlevéltáros

előadása keretében a reformáció kialakulásának székesfehérvári vonatkozásaiba nyerhettek betekintést a résztvevők. Az est az Erős vár a mi Istenünk és a Himnusz közös éneklésével zárult.

„Szembenállástól a közösségig”

Ökumenikus imahét Bakonycsernyén

Az idei ökumenikus imahét nagy öröm volt a bakonycsernyeiek számára, hiszen rég óhajtották már a hívek, hogy a településen létező nagyobb felekezetek együtt ünnepelhessék a Krisztusban való egységet. Január 15-én vasárnap a bodajki katolikus templomban kezdődött az ökumenikus hét nyitó alkalma, ahol Sallainé Sziki Judit református lelkész szolgált igehirdetéssel. A bakonycsernyei evangélikus ifjúság szimbolikusan Krisztus keresztyén formázta meg a bennünket elválasztó falakból. A hétfői nap során a Békelepi Klubházban Szarka István esperes úr hirdette Isten ígését.

Először történt meg a bakonycsernyeiek életében, hogy a katolikus Szent Anna templomban is összegyűltek a hívek, ahol dr. Márfi Gyula érsek úr prédikált, és Ittész János nyugalmazott püspök úr szolgált. A megbékélés és a

kiengesztelődés jegyében énekelhettük el záróénekként az Erős vár a mi Istenünk című énekünket. Szerdán és csütörtökön az evangélikus templomban folytatódott az ökumenikus esték sora, ahol Kocsis József pünkösdi lelkipásztor és dr. Ferencz Péter, a komáromi kórház igazgató főorvosa beszélt Isten üzenetéről. Pénteken és szombaton a pünkösdi testvérek imaházában Szarka Éva lelkész és Ittész János nyugalmazott püspök úr szolgált igehirdetéssel. Az imahét január 22-én a bodajki református templomban zárult Szarka István esperes úr szolgálatával. A hét

során Krisztus szorongató szeretete valóságos megtapasztalássá válhatott a bakonycsernyei testvéreknek.

Összeállította: Szarka Éva lelkész;
istvan.szarka@lutheran.hu

„Ahol otthon lehetünk...”

„Az otthon az, ahova hazatérsz. Ahol valaki vár este. Ahol ismered a fal kopásait, a szőnyeg foltjait, a bútorok apró nyikorgásait. Ahol úgy fekszel le az ágyba, hogy nem csak alszol, hanem pihensz. Nem csak pihensz, hanem kipihened magad. Kipihened az életet, az embereket, mindent. Ahol otthon vagy, az az otthon.

Nem kell hozzá sok. Elég egy szoba. Ha tízen vagytok benne, az se baj. Ha mind a tízen egyek vagytok ebben, hogy haza tértek, amikor este hazatértek.”

Wass Albertnek az otthonról írt sorai fejezik ki leginkább azt, amit reménység szerint a Győri Evangélikus Egyházközség tagjaival együtt mi, lelkészek megéltünk 2016. december 11-én. Bár igaz, hogy eltűntek a fal kopásai, megszűnt a padok nyikorgása, kisimult a hullámos padló, és a megújult világításnak köszönhetően szokatlan fényviszonyok mellett lapozgathatjuk az énekeskönyvet, mégis azt élhetjük át újra és újra, hogy hazaértünk. Majdnem kétévnyi kényszerű „száműzetés” után ismét elfoglalhattuk a templompadban jól megszokott helyünket, hogy vasárnapról vasárnapra együtt dicsérhessük Istent, hallgathassuk ígését, és megszólíthassuk őt imádságban.

Nagyon hiányzott már a jól megszokott környezet, annak ellenére, hogy Szeretetházunk dísztermében is otthonos környezetben lehettünk együtt az istentiszteleti alkalmakon. De a templom mégiscsak a templom, melybe ha belépünk, akkor egyszerre vesz körül bennünket az évszázados történelem, hiszen valójában minden a régi maradt, csak megújult, valamint a modern és korszerű technika. A padok, az oltár, a keresztelő kút továbbra is hirdetik számunkra evangélikus őseink elszántságát, hitét és kitartását, mellyel időt, energiát és anyagiakat nem sajnálva alkották meg Isten kegyelméből lelki otthonunkat. Ahol ugyan nem alszunk, nem fekszünk ágyba, de megpihenhetünk, és letehetjük mindazon terheinket, melyeket a mindennapokban hordozunk. Ahol egyek lehetünk annak a Krisztusnak a közelségében, aki otthont teremt a megújulhatott falak között jelenlétével.

lesz majd, amikor megszólal kántorunk kezei alatt. Végül pedig, megköszönve mindazoknak, akiknek szerepük volt döntéshozóként vagy kivitelezőként abban, hogy ez az otthon ismét megnyílhatott előttünk, mi mást mondhatnánk, mint „Soli Deo Gloria”.

Csorba János igazgató lelkész
Győri Evangélikus Egyházközség

Összeállította: Koháry Ferenc; ferenc.kohary@lutheran.hu

300 éve a lutheri örökség nyomában

„A tabi evangélikus gyülekezet 1700 táján keletkezett. Alapítói felvidéki, tót ajkú evangélikusok, akik minden valószínűség szerint vallásuk üldözése miatt hagyták ott otthonaikat, s papjuk, Velits Péter vezetésével Tabon telepedtek le. Mi a reformáció 500. évfordulója mellett a tabi evangélikus gyülekezet megalakulásának 300. évfordulójára is emlékezünk.” – mondta Johann Andre gyülekezeti felügyelő az ünnepi év kezdő istentiszteletén köszöntő szavaiban, majd így folytatta: „Az emlékezés nem csak régi emlékeket idéz fel, hanem előre is tekint egy olyan jövő felé, amelyben reményeink szerint ez a gyülekezet továbbra is erősödik és megmarad Isten szeretetében, az Ő dicsőségére.” Arató Lóránd lelkész megnyitó beszédében elmondta, hogy az ünnepi évet különféle programokkal készülünk színesíteni, többek között kiállításokkal, gyülekezeti napokkal, zenés áhítatokkal, faültetéssel valamint emléktábla-avatással.

Bállal segítettek!

Az idei évben is megrendezésre került a Kaposvári Evangélikus Egyházközség jótékonyági bálja, melynek bevételét az ecsenyi evangélikus templom felújítására ajánlotta fel a szervezői csapat. A bál kezdetén dr. Sütő Zoltán gyülekezeti felügyelő köszöntőjében elmondta, az ecsenyi evangélikus közösségből sarjadt ki száz évvel ezelőtt a kaposvári gyülekezet, 2017-ben – a reformáció 500. évfordulóján – szeretnének segíteni a régi anyagyülekezetnek a kaposvári evangélikusok. A bált az Ecsenyi Hagyományörző Egyesület nyitotta, akik régi sváb táncokat mutattak be a résztvevőknek. A jótékonyági rendezvényen több mint 250.000 Ft gyűlt össze a 1842-ben épült klasszicista stílusú templom javára.

Új épületrésszel az evangélikáció szolgálatában

A megalakulása századik évfordulóját ünneplő Kaposvári Evangélikus Egyházközségben 2017. január 22-én, vasárnap a gyülekezeti ház elkészült tetőtérének átadásával zárult az ünnepi programok sorozata.

A növekedés csodájáról beszélt a meghívón is szereplő 2Pt 3,18 alapján tartott prédikációjában Szemerei János püspök. Visszautalt az egyházközség százéves történetére, majd elmondta, hogy a közösségi tér most véghez vitt bővítésének szimbolikus jelentősége is van. „Néha a falak szűkössége is jelzi, hogy munkálkodik az Isten” – fogalmazott a püspök. Majd hozzátette: „A kegyelemben való növekedésnek bennünk is folytatódnia kell.”

Az istentisztelet végén Sütő Zoltán felügyelő a tetőtéri helyiségbe invitálta a jelenlévőket, itt Szemerei János püspök megáldotta az elkészült helyiségeket.

Advent Iharosberényben

Az adventi időszak minden család számára különleges időszak. Iharosberényben egy programsorozat várta az Istennel találkozni vágyókat. 2016. november 27-én, *Advent 1.* vasárnapján Lukács Máté teológushallgató szolgált igehirdetéssel, majd adventi szeretetvendégséget tartott a gyülekezet. *Advent 2.* vasárnapján 18.00 órakor dr. Finta Gergely orgonaművész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei tanszékének vezetője egy zenés áhítat keretein belül szolgált orgonajátékkal. *Advent 4.* hetében, december 20-án 16.30-kor pedig a Nostalgia kórus lépett fel karácsonyi műsorával. A gyülekezet tagjai a programok segítségével Isten kegyelmének ajándékaként élhették meg az adventi várakozás időszakát.

Összeállította: Pongrácz Máté; mate.pongracz@lutheran.hu

KITELEPÍTETTEK EMLÉKEZETE

A magyarországi németek kitelepítése 1946. január 19-én Budaörsön kezdődött meg. Az országgyűlés 2012-ben ezt a napot a magyarországi németek elhurcolásának és elűzetésének emléknapjává nyilvánította. A hazai németiség és az ötszáz éve kezdődött lutheri reformáció története szorosan összefonódott Sopron városával, emiatt a reformáció 500. évfordulóján itt került sor a központi megemlékezésre. Január 19-én a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata és a Konrad Adenauer Alapítvány közösen szervezett szimpóziumot az evangélikus gyülekezeti házban a nyugat-magyarországi németek történetéről. Gustav Reingrabner nyugalmazott burgenlandi püspök előadásában Nyugat-Magyarországot mint XVII-XVIII. századi lutheránus menedékhelyet mutatta be. Krisch András a Soproni Evangélikus Gyűjtemények vezetője előadásában az 1946-os tragikus soproni eseményekről beszélt, melyek során körülbelül hét-

ezer, többségében evangélikus németet kitelepítettek ki. A megemlékezés a templom melletti kitelepítési emlékműnél folytatódott. Az emlékezők között volt Hartmut Koschyk, a német szövetségi kormány kitelepítettekért és nemzeti

kisebbségekért felelős megbízottja, illetve Soltész Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára. A hivatalos program a templomban német nyelvű istentisztelettel zárult.

Utazó multimédiás kiállítás a reformációról

Debrecen és Sárvár után február 4-én és 5-én Sopronban állt meg a reformációi kamion. A különleges jármű Európa 68 városát keresi föl a reformációi ju-

bileum évében, és videóüzeneteket továbbít arról, hogy milyen hatással volt és van ma is a reformáció ezeken a településeken, ezekre a közösségekre

és az ott élőkre. A soproni Széchenyi téren sokan voltak kíváncsiak a rendhagyó tárlatra. Érkeztek gyülekezeti csoportok a Dunántúl több vidékéről is, éppen arra vetődő járókelők, és természetesen soproni gyülekezeti tagok. A helyben szervezett kísézőprogramok közül nagy sikert aratott a reformációi szabadulószoja és az evangélikus egyháztörténeti séta is. Az utazó tárlat szombati megnyitóján Szemerei János püspök mondott beszédet, a vasárnap délelőtti istentiszteleteken ígét hirdetett dr. Fabiny Tamás magyar és dr. Michael Bünker osztrák püspök, aki ez alkalommal adta át a soproni önkormányzat képviselőjének A reformáció európai városa címet tanúsító oklevelet.

Tóth Károly

**Összeállította: Tubán József;
tubanjozsi@freemail.hu**

ERŐLTESSÉK A BÉKESSÉG

Erős vár a mi Istenünk! Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus! Áldás, békesség!

Rengeteg erő, megindító, lélekmelegítő szépség van abban, amikor tele a templom, szól az orgona, és együtt éneklő kétszázal is több ember a címben szereplő éneket. Átütő erővel érzi a résztvevő...” Ha Ő velünk, ki ellenünk?”.

Az év első napján délután három órakor (Kollerné Loós Zsuzsanna evangélikus lelkipásztor kezdeményezésére) összegyűltek az Őrség protestáns (református és evangélikus) hívei a kercaszomori református templomban, hogy együtt induljanak neki az új esztendőnek, egyben ünnepi, hálaadó istentisztelet keretében emlékezzenek meg arról, hogy 1517. októberében Luther Márton elindította a reformáció egyházmegújító folyamatát. Az őrségi református közösség pedig egy másik kerek évfordulót is ünnepel 2017-ben, hiszen saját hitvalló közössége megalakulásának 450. évfordulóját írják.

Az ünnepi istentiszteleten az Őrség történelmi egyházainak lelkészei szolgáltak.

Szakály Anikó bajánsenyői lelkész köszöntötte az egybegyűlteket, majd Varga Ottó, őrszentpéteri római katolikus plébános a közös ünneplést, a felekezeten felüli Istenszerete-

tet hangsúlyozta fohászában. Mindannyiunk öröme, hogy az istentiszteleten katolikus hívek, testvéreink, barátaink részt vettek. Az Őrségben hosszú évek óta meghatározza a keresztyének fontos alkalmait az ökumenikus szemlélet, az együttműködés példaértékű és példamutató. Jó érzés ez.

Ozsváth Imre az igehirdetésben lelki megújulásról, odafigyelésről, alázatról, újbóli újjászülétsről szólt. János evangéliumát idézte, Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetését véve alapul.

„Nincs más alternatíva a világban. Nincs más út, csak az Isten útja, amelyen haladhatunk ebben az esztendőben” – fogalmazott a lelkipásztor. Lelki igényességet sürgetett: „Meg kell hirdetni a reformációt, az újjászülés örömét, mert Jézus ezt kívánja tőlünk. Ha csak önmagunkat keressük a világban, akkor tévedünk. A családban, a gyülekezetben meg kell látni, keresni Jézust. E nélkül süllyedő gálya vagyunk, a nemzet, az ország és az Őrség népe is... Jézus meghallgat minket ebben az esztendőben is. Fogjuk meg a kezüket azoknak, akik elhagyták Istent és már saját magukat is. Imádkozunk velük, adjuk az imát a szájukba és a szívükbe! Elég a lagymatag keresztyénségből,

együtt kell tennünk és egyenként is” – szólt e gondolatok mentén az igehirdetés. „Mi Istenhez tartozunk, bárhová is tart ez a világ. Bármit hoz az új esztendő, mi kinyilvánítjuk, hogy itt, az Őrségben mi együtt vagyunk Istenben” – mondta végezetül a lelkipásztor.

Major Lehel őrszentpéteri református lelkész és Kollerné Loós Zsuzsanna őrségi evangélikus lelkész vezetésével úrvacsora követte az igehirdetést.

A könyörgésben Pethő Attila őrimagyaródsi evangélikus lelkipásztor a terortámadások áldozataiért is szólt.

Ezután Jakab Bálint szombathelyi református lelkész tartott egyháztörténeti előadást, melyben megemlékezett a reformáció elindulásának első évszázadairól, különös tekintettel az őrségi régióra.

Az istentiszteletet nemzeti imádságunk éneklésével zártuk, majd szertartásos vendégség várta a megjelenteket. Kedves Bognár testvérünk jóvoltából újévi virsli és forralt bor mellett beszélgethettünk.

Új erővel, lelkileg feltöltekezve váltunk el és kívántunk egymásnak BÚÉK-ot, vagyis

Bízzuk Újra Életünket Krisztusra!

Bajor János evangélikus presbíter

Közös presbiteri gyűlést tartott négy szomszédos gyülekezet

előadása következett. Végül Körösi Krisztina és Pethő-Udvardi Andrea vezetésével elsődlegesen a gyülekezeti közösség vezetőjének és tagjainak közös feladatairól, nehézségeiről, motivációiról és együttműködéséről beszélgettek a jelenlévők kis csoportokban.

A tartalmas és lelkileg is feltöltő estét a négy gyülekezet közös programjai, ünneplése bevezetőjének szánták a lelkészek, akik remélik, számos hasonló alkalomra kerülhet még sor az előttünk álló évben, és reménység szerint azután is.

Pethő-Udvardi Andrea

Összeállította: Körösi Krisztina; krisztina.korosi@lutheran.hu

Gyermekek ádventje

Szokták mondani, hogy a karácsony a gyermekek ünnepe. De Veszprémben már az ádvent is az volt. Ádvent első ünnepének előestéjén játszóházat rendeztünk a gyermekeknek. Játékos feladatokat oldottak meg, origamit hajtogattak és képeslapot készítettek, közben az egész termet betöltötte a mézeskalács illata, melyet ők sütöttek, és haza is vihettek.

A gyermekek ádventjének keretében a Szilágyi iskolások lelki napon készültek a karácsonyra, és tudatosították: ádvent nem a várakozás, hanem az eljövétel ideje. Óvodánk Bárányka csoportja pedig betlehemes előadást tartott az istentisztelet előtt a templomban a gyülekezet nagy-nagy öröme.

A gyermekek karácsonyán is zsúfolt templomban szerepeltek a fiatalok – majdnem minden hittanostunk részvételével. A gyülekezet egy-egy karácsonyi csomaggal ajándékozta

meg őket. Abban a reményben szerveztük a gyermekek ádventi alkalmait, hogy lelkileg is felkészülhessenek az ünnepre, Krisztus születésére, és hogy a gyülekezet ezeken a programokon keresztül egyre inkább lelki otthonukká váljék.

Isó Dorottya

Fedél nélkül, a betlehemi jászol közelében

Különleges volt ez az őszi időszak a pápai gyülekezet életében. Örömmel tapasztalhatták a hívek, hogy a templom tetőszerkezetének és héjazatának felújítása szeptember elején elkezdődött. Vasbeton koszorút kapott az épület, tartógerendákat és szarufákat is cseréltek. Nagyon alapos mérnöki, statikus és műszaki ellenőri munka készítette elő és kísérte végig a munkálatokat, amelynek eredményeképpen ádvent negyedik vasárnapján már újra a templomban gyülekezhetek össze a pápai evangélikusok.

A közel négy hónapon át tartó renoválás idején a gyüle-

kezeti teremben voltak a lelki alkalmak. A gyülekezet által fenntartott iskola diákjai és dolgozói a szomszédos református templomot vették két alkalommal is birtokba. Ebben az időben a reggeli áhítatok az iskolarádió keresztül szóltak.

Az ádventi esték áhítatai sokakat szólítottak meg, a Gyűrű-körben a pannonhalmi bencés oktatás értékeiről hallhattak a jelenlévők. Az asszonykör is segítette a karácsonyi készülődést: a karácsonyi csomagok összeállítása az ajándékozó szeretet szép megnyilvánulása már évszázadok óta. A karácsonyi hangverseny mind az evangélikusok, mind pedig a város lakói számára egyaránt emlékezetes marad. A város főterén pedig ádvent negyedik vasárnapján evangélikus diákok szolgáltak, miközben a gyülekezet lelkésze gyűjtötte meg a gyertyát, rámutatva az ádventi üzenet lényegére: az Úr közel!

Polgárdi Sándor

Családok ünnepeltek Isten nagy családjában

Ezúttal Sikátor adott otthont a már másodszorra megrendezésre kerülő családi napnak. Megteltek a kis település evangélikus templomának padjai. Gyermekek, szülők, nagyszülők érkeztek Veszprémvarsányból, Bakonytamásról, Bakonyszentlászlóról és Zircről is.

Szakos Csaba lelkész köszöntötte a gyülekezeti tagokat és a meghívott vendégeket. A hittanost gyermekek műsorral kedveskedtek az egybegyűlteknél. A Vekker együttes jó hangulatú, kicsiket és nagyokat, időseket és fiatalokat egy-

aránt megszólító koncertje tette igazán emlékezetessé az ünnepet.

A rendhagyó istentisztelet után a szervezők a gyermekeket játszóházba invitálták, ahol a legkisebbek ügyeskedhettek, játszhattak, sőt, akár még lovalogalhattak is.

A sikatori és veszprémvarsányi aszszonyoknak köszönhetően ízletes gulyás, pogácsa és finom házi sütemények kerültek az asztalra. A késő délutáni tartó összejövetelen régi ismerősök üdvözölhették egymást, a gyermekek önfeledten örülhettek, miközben a gyü-

lekezetek tagjai még közelebb kerültek Istenhez és egymáshoz.

Pákozdi Judit

Összeállította: Weltler Gábor; gabor.weltler@lutheran.hu

Az ünnepi év kapcsán egyházkerületünk espereseit és egyházmegyei felügyelőit kérdeztük az ünnepi évvel kapcsolatban. A kérdések ugyanazok, és akik megtisztelték minket válaszukkal, egyházunk sokszínűségét mutatják be az EGY KÖZPONT körül.

Kérdéseink:

1. Mit jelent Önnek az, hogy ágostai hitvallású evangélikus?
2. Ebből a szempontból miben látja a jelenlegi evangélikus egyház erősségeit és hiányosságait?
3. Hogyan ünnepli Ön a reformáció 500. évfordulóját?

Dr. Hári Tibor egyházmegyei felügyelő, Somogy-Zalai Egyházmegye

1. Mindenekelőtt az Istenhez való teljesebb és közvetlenebb odafordulást. Másodsorban a gondolkodás megújítását társadalmi kérdésekben és a természethez való emberi viszonyulás tekintetében. Ahogy a vallással kapcsolatos magatartás megváltozása – a reneszánsz és a humanizmus eszméinek elterjedése mellett – a 15-16. századi Európa gazdasági, szellemi, erkölcsi kihívásaira adott választ, ugyanúgy hasonló korban élünk ma is. A párhuzam nem erőltetett. Ahogy a lutheri gondolat alapjaiban változtatta meg Európát, benne az európai közgondolkodást, ugyanígy reformációra, paradigmaváltásra van szükségünk, hogy harmóniában élhessünk Istennel, egymással, a környezetünkkel, és önmagunkkal is. Úgy látom, ma az emberiség úgymond elérkezett a falig, a jelenlegi módon a társadalmak fenntarthatatlanok: a környezetszennyezés, a természeti erőforrások vég nélküli pazarlása és pusztítása, a földgolyó zárt rendszerében immár lehetetlenné váló termelési-gazdasági növekedés erőltetése, az állandó pörgés, az egyre gyorsabb információáramlás nem más,

mint zakatolás a semmibe. Innen az eddigi módon már nincs előre, tehát irányváltás kell, egy olyan új hitbéli gondolat, amely az 500 évvel ezelőttihez hasonlóan nemcsak vallási látásmódunkat változtatja meg Krisztusban, hanem emberi hozzáállásunkat a jövőhöz, minden egyéb (szociális és gazdasági) vonatkozásban is. Miként Luthernek az az ágostai hitvallásban is kifejeződésre jutó gondolata, hogy a keresztyén ember hite által mindenkitől szabad – ez a keresztyéni szabadság gondolat a reformáció kiteljesedésével végző soron (többek között) a Gutenberg galaxishoz és a polgárosodáshoz vezetett, valami hasonló, új irányra lenne szükség ma is.

Harmadsorban az ágostai hitvallású evangélikusság nekem azt az alapállást is jelenti - amely egyébként Luther Mártonnál alkati kérdés, és az ő szociális attitűdjéből, beállítódásából fakad -, hogy a hit dolgában való elkötelezettségnek, mondhatni kérihetetlenségnek az egyes emberhez való megértő, segítő viszonyulással kell párosulnia.

2. A jelenlegi evangélikus egyház erőssége, hogy a hitbéli tántoríthatatlanságát nyitottsággal, szabad gondolkodásra való hajlammal párosítja, és elkötelezett a szociális gondolat iránt; valamint az, hogy ezt kifejezésre is juttatja megnyilvánulásaiban egyházon belül és kívül. Hiányossága, hogy átengedte a reformáció gondolatát, a protestáns hagyomány ápolását, általában magát a protestánságot a reformátusoknak. Néha az az érzésem, mintha egyházunk valami fatális tévedés folytán valahová a katolicizmus és a református egyház közé akarná pozícionálni magát, holott a fő ismervünk, hogy ágostai hitvallású evangélikus protestánsok vagyunk.

3. Hogyan ünneplem a reformáció 500. évfordulóját? Luther Válogatott Műveinek olvasásával.

Szarka István esperes, Fejér – Komáromi Egyházmegye

1. Az evangélikusság számomra olyan, mint hálnak a víz, madárnak a levegő és az élőlények számára az élethez nélkülözhetetlen oxigén. Evangélikus családban nőttem fel. Abban a kivételes helyzetben, hogy szüleim mindketten hitüket gyakorló evangélikusok voltak. Ma is egy nagy evangélikus gyülekezetben szolgálunk.

Az evangélikusság számomra a Krisztus-követésnek olyan módja, amelyben nem vész össze egymással hit és intellektus, sőt egymás mellett vállt vállnak vetve küzdenek az emberek lelki és testi jólétéért, ám főként üdvösségükért. Valamiképpen abban a munkamegosztásban, ahogy Luther és Melancthon élt és dolgozott. Hálás vagyok Istennek, hogy olyan egyházba helyezett bele, amely hatalmas kulturális kincset halmazott fel azáltal, hogy következetesen Krisztusra irányította az emberiség tekintetét. Ha csupán egyetlen nevet kellene kiemelnem, mindenképpen az ötödik evangélista, Johann Sebastian Bach nevét, és

életművét állítanám példaként.

2. Egyik kétségtelen erősségünk a párbeszédre való képesség a mi hitűnkől eltérően gondolkodó emberekkel. Közöttük a különféle keresztyén és nem keresztyén felekezetekkel, valamint a nem hívőkkel egyaránt. Hiányosság az, amikor a párbeszédben egy helytelenül értelmezett missziói felfogás miatt megengedhetetlen engedményeket teszünk. Feladjuk az

identitásunk alapjait meghatározó tanításainkat. Amikor eltűnik a legfontosabb is, a Megváltó Krisztus dicsérete életünkéből.

3. Kevesebb látványos ünnepséget és több csendességet, belső örömet jelentő elmélkedést, elmélyültebb tanítást szeretnék nyújtani gyülekezetünk minden rétegének. Hogy az ő örömük is teljessé legyen a Krisztusban. (Jn 15,11)

Polgárdi Sándor esperes, Veszprémi Egyházmegye

1. Úgy gondolom, a kérdő mondat befejezéseként az egyes szám első személyben megfogalmazott álláspontot kell érinteni. Tehát a kérdés végére odaírom ...*evangélikus vagyok?*

Életünk során az egyszerű hétköznapiakban is mindig erre figyelnek fel inkább. A személyes megszólítás helyszíne a gyülekezet, konferencia, találkozó és tábor egyaránt lehet. Meghatározónak tartom mégis az istentisztelet szerepét az életemben.

Ahol a megszólítás lehetőségét éltem át, s közösségben lehetek kereső, hívó testvérekkel együtt, s ma másokat is megszólíthatok az idők feletti üzenet jó hírével.

Oda ahova Édesanyám s Édesapám küldött a gyermek istentiszteletekre. S felejtethetetlen ünnepi alkalmakra gondolok.

Természetesen a személyes élmények meghatározzák mindazt, amit eddig megéltem családban, gyülekezetekben, egyházmegyében s úgy általában az evangélikus egyházban. S van egy hely, melyhez sok szállal kötődöm s ez a család, amelybe evangélikusként születtem.

S az isteni gondviselés egyik ajándékaként élem meg, hogy szüleim evangélikusok. S a felmenőim, Édesanyám is a takácsi gyülekezetben egyházi tisztséget vállaltak, vagy presbiterként szolgáltak. Ágostai hitvallású evangélikusként a hitvallási irat egyik cikkelyére gondolok, melyben olvashatjuk ... *egyház ott van, ahol az evangéliumot tisztán és igazán hirdetik* ... Az evangélium által megszólítottként, annak hirdetőjeként élem meg, hogy a külső és belső elhívás által igazi kincsről beszélhetünk a ma embere számára. S mindennek a helyszíne az **istentisztelet**.

2. Az alulról építkező egyház tisztségviselői és munkatársi közösségei immáron évszázadok óta abból a Szentírásból hallják az Igét, amelynek mélységes üzenetét kívánjuk megszólaltatni ma is. Ezért építettek eleink templomot, gyülekezeti házat, vagy épp ma tartunk fenn intézményeket, ahol kovásként lehetünk jelen. Szórvány helyzetben a hálózatos felépíttségünk egy lehetőség sokak megszólítására. Mint ahogy alkalomról alkalomra hangozhat az evangélium, és beszélhetünk életünk végső kérdéseiről is.

Szórványban, ahol a feladatok sokrétűek, a lelkész számára sok kihívás adódik. Az urbanizációval együtt nemcsak a falvak lélekszáma, de a gyülekezeti tagok létszáma is csökkent. Fogatkozó közösségeinkben hiszem, hogy az adott településen élőket (nem evangélikusokat) is megszólíthatja egy evangélikus lelkipásztor.

3. Ma már a pápai gyülekezetben és a Veszprémi Evangélikus Egyházmegyében is kialakult egy eseménysorozat, ahol lehet hálát adni, élményekben részesedni s közösségben lenni.

Gosztola Szabolcs egyházmegyei felügyelő, Soproni Egyházmegye

1. Igazán még eddig soha nem foglalkoztatott a kérdés. Édesapám, akit nagyon fiatalon elvesztettünk, evangélikus lelkész volt. Mi sem volt természetesebb, hogy abban a közegben, lelkületben nevelkedtünk istenfélővé. Azt is mondhatjuk, nem volt más választásom; de nem is kellett, hogy legyen, ez volt a helyes út. Több mint 30 éve élek – „ökumenikus családban” – boldog házasságban, lányom katolikus, fiam evangélikus. Az, hogy ugyanazt az Urísten milyen felekezetű templom padjában dicsérem, nem feltétlenül fontos. Mint ahogy az sem, hogy feleségem evangélikus, vagy katolikus alkalomra süt-e süteményt, vagy én a lelkészlakásunk udvarán rendezkedem, vagy a katolikus plébánián foglalatokodom; mikor, hol van szolgálatra szükség. Az biztos, és az lehet, hogy külsőségnek tűnik, de bárhol is hangzik fel legkedvesebb énekem, az „Erős vár a mi Istenünk”, még mindig hevesebben kezd dobogni öregedő szívem, különösen, ha én is énekelhetem.

2. Mint ahogy senki se, én se tudom a „tuti” receptet megmondani arra, hogyan lehet az embereket Isten közelébe, így a templomba vezetni, ugyanis hiszem, hogy az isten dicséret helye Isten házában, a templomban van. Evangélikus környezetemben látom, hogy mi kevésbé vesszük komolyan, sokkal „lazábban vesszük” hitünk gyakorlását, mint katolikus testvéreink, ők e tekintetben sokkal „fegyelmesebbek”. Igaz, náluk a kötelező Szentmise „letudása” után sokkal nehezebben lehet az embereket egyéb programokra odavinni, akár a saját környezetüket szebbé tevő társadalmi munkára is. Ebben mi vagyunk a „jobbak”.

3. Ezt a kérdést meghallva sokszor elszégyellem magam, hogy nem tudok egy sor különleges programot ajánlani bárkinek, amit én találtam ki. Természetes, hogy a kerek évforduló kapcsán megemlékezünk Luther Márton által elindított reformáló folyamatokról, de nem szabad a ló túlsó oldalára esni, és a népiünnepelés közben megfélekezni arról, hogy ő is „csak” a Szentlélek eszköze volt, így érte és Egyházunkért szüntelenül hálával tartozunk Urunknak, Istenünknek.

(folytatjuk)

Összeállította: Koczor György, gyorgy.koczor@lutheran.hu

REFORMÁCIÓI MÍTOSZOK: SZÜLETÉSNAP VAGY JUBILEUM?

A lutheri reformáció 1517-től számított kezdetének ötszázadik évfordulóját ünnepli világszerte a lutheránus kereszténység. A jubileumi alkalmak során fel-felhangzik az a szófordulat, hogy 2017-ben a lutheránus egyház születésének ötszázadik évfordulójára emlékezünk. Igaz ez? Valóban egy új egyház alapításáról van szó? Valóban 1517-től vagy az azt követő évektől számíthatjuk annak a keresztény közösségnek a létezését, amelyet ma evangélikus egyháznak nevezünk?

Természetesen nem egy új egyház alapításáról volt szó a XVI. században, mint ahogyan Luther Márton sem lehet egyházalapítónak tekinteni. Az evangélikus egyház pünkösdkor emlékezik alapítására – és annak nem is az ötszázadik, hanem közel kétezredik évfordulójára –, amikor eljött a Szentlélek, megvilágosította az apostolokat, és hitre juttatta ama háromezer megkereszteltet (ApCsel 2,1-41). Másfél évezreddel később Luther Márton ennek az egyháznak a tagjaként végezte a szolgálatát, és soha nem lépett át más felekezetbe vagy alapított saját közösséget. Ezért helytelen és történelmietlen egyfajta szakadár, a meglévő egyházból kilépett közösségként tekinteni önmagunkra!

A lutheránus reformáció ugyanis nem egyházjogi keretekben gondolkodott, és nem azonosította a pápa vezette egyháztestet az egyetemes egyházzal, ahonnan nekik ki kellene lépniük. Az egyház folytonossága ugyanis az Ágostai hitvallás tömör kijelentése szerint egyedül az apostoli tanítás változatlanságában áll fenn: „Az egyház a szentek gyülekezete, amelyben az evangéliumot tisztán tanítják, és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki.”

Ugyanezért az Ágostai hitvallás nem is tud arról, hogy az Augsburgban összegyűlt lutheránus nemesség és a velük lévő teológusok valamilyen új vallásfelekezet alapítását határozták volna el. Ellenkezőleg: „...sem tanításunkban, sem szertartásainkban nem fogadtunk el semmi olyat, ami ellenkezne a Szentírással vagy az egyetemes keresztény egyházzal.” A szöveget Luther korábbi útmutatásai alapján

megfogalmazó Melancthon a latin eredetiben az ecclesia catholica kifejezést használja: vagyis a lutheránusok nem hitújítóknak látták magukat, hanem az apostoli tanítás örököseinek, a szó eredeti értelmében vett egyetemes – görög-latin szóval: katolikus – egyháznak, amely magában hordozza a másfél ezer évvel korábbi pünkösd minden lelki ajándékát.

Szemben azzal a római egyházzal, amelyet éppen az emberközpontú tévtanítások miatt Luther nem tudott egyetemesnek – tehát katolikusnak – tekinteni! Így ír a pápáról: „Ő már kint van, és istenhozzádót mondott az egyháznak. Mit tegyünk hát, mihez fogjunk, minthogy immár pápa nélkül kell lennünk? Mert mi az egyház vagyunk, vagyis mi az egyházban vagyunk, amelyet a pápisták veszni akarnak hagyni, csak hogy ők megmaradjanak.”

A pápa kiátkozta ugyan Luthert, a saját szóhasználatára szerint eltávolította őt a „katolikus” egyházból mint eretneket. Luther értelmezése szerint azonban ezzel éppen az apostoli tanítással szembeszegülő pápa „lépett ki” az apostoli tanításhoz feltétlenül ragaszkodó, tehát valóban katolikus egyházból. Az egyház ugyanis változatlan és mindörökké megmarad, de nem emberi elhatározásból, rendelkezések vagy külső

formák, hanem a tiszta tanítás, az apostoli tradíció révén.

2017-ben a lutheránus egyház nem a születésére, a középkori egyházból való kilépésére emlékezik, hanem hálat ad azért, hogy az első pünkösd óta a Szentlélek megtartotta a kereszténységet az igaz tanításban minden emberi elhajlás ellenére. Ennek a hosszú útnak kétségkívül fontos állomása volt a lutheri reformáció, amely korának számtalan tévtanításával felvette a küzdelmet, és így tisztán megőrizte ezt az apostoli hagyományt. E küzdelmek során persze sok más keresztény közösség elszakadt az apostoli hagyománytól, de 2017 éppen e fájó sebek gyógyulásának is alkalma lehet. Lutheránusként nem érezzük szükségét annak, hogy „visszatérjünk” valahova, minthogy nem szakadtunk el sehonnan, hanem megmaradtunk az apostoli tanítás tisztaságában. Éppen ezért keresztény felelősségünk megmaradni ma is az eredeti apostoli tanítás mellett, és ezzel együtt testvérként kezdet nyújtani az egykor valóban „elszakadtaknak”, a lutheri reformáció valamikori ellenfeleinek, azaz a római, a református, a baptista felekezeteknek: nem az emberi elfogadás, hanem a Krisztus diadalmas keresztjét hirdető apostoli tanítás kötelező ereje által. **Tubán József**

A Biblia a napi munkában is megerősít.

Ha csak teheti, az Ige lelki táplálékával töltekezve kezdi a napját **Széles Sándor** Győr-Moson-Sopron megyei kormány megbízott. A Szentírás útmutatása napi munkájában, vezetői feladataiban is megerősítést ad.

Széles Sándor tősgyökeres, aktív gyülekezeti életet élő Vas megyei evangélikus családból származik. Anyai nagyapja a Répcelak-Csánigi gyülekezet felügyelője volt. A szigorú, következetes, konzervatív gondolkodású család az ifjakat hagyományosan a soproni evangélikus liceumba küldte tanulni, így ő is a Berzsenyi Dániel Gimnáziumban végzett. A fiatalembernek a családból hozott neveltetés „erős vára” szolgált biztos háttérként, de a valódi megtérés – mely valódi gondolkodásváltozással megy végbe, s megváltozott viselkedéssel is jár, később, negyedéves egyetemista korában Zólyomi Mátyás akkori répcelaki lelkész hatására következett be. Ma pedig élénk kapcsolatot ápol Verasztó János répcelak-csánigi lelkésszel, aki példa értékűen égő lelkiülettel szolgálja a gyülekezetet: imaházat, iskolát, templomot újít, táborot szervez, közösséget épít. Ez a fajta közösségépítés számára is élő feladat, hiszen 2004-től a KDNP tagja, jelenleg a párt megyei elnöke. A megyei szervezet igazgatásában segítségére van a nemzet iránt tudatos társadalmi elkötelezettséggel bíró Kis Miklós mosonmagyaróvári esperes úr.

Politikai pályafutása 1989-ben kezdődött, amikor a Vas megyében is újjáalakult Kiszgazda Párt alapító tagja, majd országos választmányi elnökségének tagja lett.

Családjával 1990-ben költöztek Győr-Moson-Sopron megyébe, Mosonmagyaróvár mellé, Máriakálnokra, ahol azóta is élnek. Felesége tanár, három gyermekük van: nagyobbik lánya, a 29 éves Dorottya Budapesten él, nemrég ment férjhez, a 27 éves Gergő Bécsben dolgozik, 23 éves Sára lányuk négyéves kislánya a kis unokájuk.

1998-ban polgármesternek választották Máriakálnokon. Három cikluson át vezette a falut, eközben számos infrastruktúra-fejlesztést tudtak megvalósítani a településen, a vezetékes víz, telefon bevezetésétől a vízközmű társuláson és csatornaépítésen át a gáz-

vezeték kiépítéséig. Ezzel párhuzamosan a megyei közgyűlés Fidesz-KDNP frakció tagja lett, később a közgyűlés alelnökévé választották. A kormányhivatalok 2011. januári megalakítása óta megyei kormány megbízott.

„Már a hetedik évem kezdődik a megyei kormányhivatal élén. Rögtön az induláskor megkerestek fiatal kollégák, és arról biztosítottak, hogy mindenben segítenek, támogatnak, mögöttem állnak, míg tiszta lapokkal játszunk, törvényes keretek között! Ez az erkölcsi hozzáállás számomra pozitív meglepetés volt, ilyenkor korábban nem találkoztam. Azt mondtam, nekem, mint keresztény embernek nem is lehet más a célom. Hatalmas eredménynek tartom, hogy az elmúlt hat évben ezen kollégák közül senki nem hagyta el a kormányhivatalt, nem teremtődött olyan helyzet, ami őket erkölcsi válságba, döntési helyzetbe sodorta volna. Az évek során nagyon sok változáson ment keresztül az államigazgatás. A kormányhivatalban már több mint ezeröttszáz kolléga dolgozik, s habár nyolc év óta most volt béremelés, és az ausztriai munkalehetőségek csábítása szintén nagyon erős, az államigazgatás megőrizte a működőképességet. A munkatársak odaszánt életet élnek, idejüket, erejüket nem kímélik, munkájukkal a magyar államot szolgálva az állampolgárokat segítik, Magyary Zoltán közigazdász szavaival: „A haza üdvére és a köz szolgálatában”

A kérdésre, hogy a szinte soha véget nem érő napi hivatali munka után van-e egyáltalán szabadideje, hogyan tud kikapcsolódni, feltöltődni, így válaszol: „Megadatott, hogy Magyarország egyik legszebb táján, a Szigetközben élhetek. Ha kimehetek a Mosoni- vagy az Öreg-Dunához, főképp, ha lóháton, teljesen magam mögött tudok hagyni mindent, ez a legjobb mód a munkából való kiszakadásra.” Ahogy meséli, különleges kapcsolata a lovakkal már gyerekkorában, a gazdálkodást folytató nagyszülők mellett kezdődött. Tőlük látta az állatok szeretetét, tanulta a lovakkal való foglalkozást, így amikor Máriakálnokra költöztek, mi sem volt természetesebb, mint hogy elkezdett lótarással foglalkozni. Amikor csak teheti, lovagol, ugyanakkor a lovakkal

való foglalkozás számára nem csupán kikapcsolódás, hanem egyfajta vezetői tréning is. Ebben nagy segítségére van barátja, Grundtner Gábor profi lovas és edző, akinek útmutatásaival rendszeresen akadályugró edzéseket végez: „A koncentráció, a döntési képesség fejlesztése érdekében tartjuk ezeket az edzéseket. Néha csak figyelem, milyen utasításokat ad a lovastársaknak, fiatal lovasoknak, s ezeket a „vezetői utasításokat” aztán ha áttételesen is, de kiválóan tudom alkalmazni a munkámban. Ugyanakkor Gábor engem is újabb és újabb kihívások elé állít az edzéseken, amikor nekem kell a lovat engedelmességre bírni... e folyamatban vált világossá számomra, hogy a lóval nem lehet pusztán főnökként viselkedni. Más típusú együttműködésre van szükség, miként régen a lovak befogásakor mondták: össze kell foggni – tehát az embernek a ló vezetőjévé kell válnia. Ebből tanulva a munkámban én sem főnökként akarok viselkedni, hanem vezetőként.”

Befejezésül hozzáteszi, hogy még a vezetői gyakorlatra is talál fogódzót a Szentírásban, Mózes második könyvének 18. fejezetében, ahol Mózes apósa elmondja Mózesnek, milyen szempontok alapján kell kiválasztani a vezetőket: „Szemelj ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, hűséges embereket, akik gyűlölik a megvesztegetést, és tedd őket előjárókká. Ha így cselekszel, akkor helyt tudsz állni, és Isten is megáldja a munkádat.”

„Ilyen egyszerű – mondja – nekem sem kell mást csinálnom. A vezetőket ezen elvek szerint kiválasztani, felállítani a szervezeti rendszert, és Isten megáldja majd a munkámat.”

Balla Emőke

BETEGEN A BETEGEKÉRT

Kitekintő rovatunkban egy olyan szolgálati területet mutatunk be, ami jelenleg egyházunkban csak a tervezés szintjén van. Az egészségügyben való részvételünk, az evangélikus kórház létrehozása több éve foglalkoztatja egyházi vezetéseinket. Ennek létrehozása még nagy lépésnek tűnik. Ezek mellett azonban fontosnak mutatkozik az, hogy részt vegyünk – lehetőségeink szerint – a népegészségügy kérdésében. Erről kérdezzük Fodor Viktor pesthidegkúti lelkészt.

Viktor (mi szinte testvérként nőttünk fel, így maradjunk a tegeződésnél), mostanában sokszor halljuk a nevedet az egyházon belül. A kistélepléseken szolgáló lelkészek állami támogatásának emelésével kapcsolatban, melynek te voltál a tárgyalója a kormány felé, a hitoktatók bérének emelésével kapcsolatban, melyben szintén nagy érdemeid vannak, most pedig egy kórházi osztály megújításával kapcsolatban kerültél újra reflektorfénybe.

Mi volt az előzménye ennek?

Tíz éven át, 1989-től kórház-lelkészként szolgáltam 1998-ig. Ekkor kerültem – ideiglenes megbízással – Pesthidegkútra kiküldött lelkészként.

Sok kórházban voltunk jelen, lelkészek és papok, mindig öku-menikusan szervezve és végezve a küldetésünket a többi felekezettel. Az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézetben elsajátított tanulmányok, az ott közösen kialakított hivatásbeli, szolgatársi etikai kódex határozza meg máig a közösségeinkért tett lépéseimet.

Tudom, hogy más személyes érintettség is van!

Míg a kistérségi támogatás és a hitoktatási bérezés kérdése személyesen nem, csak kívülről érint, addig az egészségügyi kérdésben a nehéz helyzetű szolgatársaimon és a hitoktatókon túl nekem is az életben maradásom a tét. Rendkívül súlyos és ritka szív-tüdő betegségem van, Eisenmenger szindróma. Nagyon egyszerűen megfogalmazva: a szívemben van egy nyílás, ahol a friss és elhasznált vér keveredve jut vissza a szervezetembe. Így állandó oxigénhiánnyal küzdök, és ez az állapot a tüdőt is tönkreteszi. Súlyos pulmonális hypertónia alakult ki. Ennek a betegségszindrómának nagyon magas a halálozási rátája gyermek- és fiatalok között. Az Úr kegyelme és hihetetlen csodája, hogy életben vagyok. Családom, a feleségem és a kislányom, a pesthidegkúti evangélikus gyülekezet, egyazon értékrend mentén küzdő barátaim, társaim szeretete, Istenbe vetett hitem, bizodalom jelent támaszt. Nélkülük már nem lennék itt. Végül az új terápiás módszerek, amelyet a robbanásszerűen fejlődő orvostudomány nyújt, lehetőségeket adnak arra, hogy az utánunk jövő sorstársaink könnyebb, jó minőségű életet kapjanak. Így az átélte nehézségek és szenvedések értelmet nyernek, hogy megoldásukkal sokaknak segíthessünk.

Milyen szakmai háttérre támaszkodhatsz?

A Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézetben dr. Temesvári András főorvos úr a veleszületett szívbetegségek világhírű specialistája kezel. 2010-ben nagyon közel álltam ahhoz, hogy hazainduljak. De a 2000-es években kifejlesztettek gyógyszereket, amelyek a kisvérkőri magas vérnyomás esetén hatásosak. Ezért nem haltam meg, és sokkal jobban

lettem. Utána kezelőorvosom, dr. Czibók Csilla osztályvezető főorvos asszony, aki 2000 óta családi orvosunk, munkatársával segített most ősszel a Kardiológiai Rehabilitációs Osztályon. Ez egy holisztikus szemléletű megközelítés, amelyben részt vesz kardiológus, tüdőgyógyász, gyógytornász, fizioterapeuta és dietetikus. Ezzel a háromhetes programmal 10%-ot javítottak az eredményeimen, de reménység szerint ez még csak a kezdet.

Mi is pontosan akkor az, ami a tervben szerepel?

Az Országos Korányi és Pulmonológiai Intézetben került kialakításra 2016-ban a Kardiológiai Rehabilitációs Osztály, dr. Czibók Csilla osztályvezető főorvos asszony vezetésével. A Kardiológiai Rehabilitációs Osztály célja, hogy komplex kezelést és támogatást nyújtson a speciális szív-tüdő betegségben szenvedőknek. A Kardiológiai Rehabilitációs Osztály a J épület fél emeletén helyezkedik el.

Milyen gazdasági háttere van ennek a felújításnak?

A J épület műemléki védettséget élvez, és ez jelentősen megemeli a felújítási költségeket. Az osztály teljes körű felújítása és a speciális osztály kialakítása 50.000.000 forintot igényel. A betegcsoport, amelyet én is reprezentálok, nagyon komoly lehetőséget kap így, hogy teljes életet élve a társadalom hasznos tagja lehessen.

Az anyagi támogatást Varga Mihály miniszter úr kezdte nyáron. A Nemzetgazdasági Minisztérium 2.000.000 forint támogatást adott. A Confecto Kft. szintén 2.000.000 forint támogatást. A Magyarországi Evangélikus Egyház 1.750.000 forinttal járult hozzá a projekthez. (Országos Egyház: 1.000.000 forint, Északi Evangélikus Egyházkerület: 500.000 forint, Budai Evangélikus Egyházmegye: 250.000 forint.) Egy magánszemély pedig 50.000 forintot adott. Végül az EMMI az igényelt 50.000.000 forintot Varga Mihály miniszter úr és dr. Cserháti Péter főigazgató főorvos, kormánybiztos úr támogatásával jóváhagyta.

Ez egyelőre úgy néz ki, mintha magadnak csinálnál egy kórházat...

Érintettségemen túl lássuk be, hogy a mai magyar társadalom 40-50%-a érintett a tüdő- és keringési betegségekben. Magas vérnyomás, tüdőrák, stroke, és sorolhatnám tovább. Ennek a központnak a kialakítása tehát sok embertársunknak nyújthat segítséget életminőséget javító terápiás kezeléseivel, gyógyításával.

Isten adjon sok erőt ehhez a szolgálathoz is!

Koczor György

Valami elkezdődött...

Valami elkezdődött...

„Csipp-csepp! Egy csepp, öt csepp, meg tíz, olvad a jégcsap, lecsepeg a víz.” Így hangzik egy kedves kis mondóka. Talán mint óvodások is ismertük már.

„Kicsiny”-séggel kezdődik. Egy csepp víz az olvadó jégcsap végéről, és puhul tőle a fagyos talaj. Elhúzódik a köd, szét-nyílnak a felhők, és kikandikál a nap. Melegít, és megmozdul tőle valami a föld felett és a föld alatt is. Itt az ideje felébredni a téli álomból!

Hahó! Vakond Vendel! Szedd rendbe a járataidat! A kitakarított folyosókból épülő dombocskák elárulja, hogy a föld alatt már szorgoskodnak!

Nini, nicsak! A felszínen is mocorgás van! A fűzbokor rügyei egyik napról a másikra meggömbölyödtek, puha, prémes barkákká váltak. A fák még kopaszon nyújtogatják ágaikat. Látszólag észre sem veszik, hogy alattuk a bodzabokron apró, hegyes levélkék ágaskodnak a fény felé. A nagy hársfa törzsén meg csapatosan sütkéreznek a bodobács bogarak. Ők hamarabb átmelegednek, mint a vén fa kérge. A cinkék is megszólalnak: cin, cin. Előbb csak hangolnak, mint egy kezdő kis hegedűs, de aztán már szaporázzák: „cicipé, cicipé!” Nem telik bele egy hét, és egész zenekar adja hírül: Itt a tavasz!

Itt az ideje a kert rendbetételének. El kell vetni a magokat. A madaraknak is sürgős feladatuk van: ki kell takarítani az odúkat, rendbe kell szedni a fészkeket, hogy majd a tojásból kibújó fiókáknak jó helyük legyen.

Mi lesz a folytatás? A bokrok után a fák is kizöldülnek, virágba borulnak. A kertben elvetett magokból kis növénykék bújnak elő. Még az árokperti száraz fűvet is túlnövi az új pázsit. A fészekben hetekig ülő madáryanuka alatt pedig egyszerre csak mocomogni kezd valami a tojásokban. Felpattan a héjuk, és előhemperednek a fiókák.

Nahát! Honnan tudja minden, mit kell tennie tavasszal? Csak úgy, magától!

Nem! Nem! Minden felülről kezdődik, a magasból indul el. Isten rátekin a Földre, és lent elindul a napmeleggel és a víz-cseppekkel az élet. Parányi kezdet. Alig venni észre. Rácsodálkozunk, amikor magától előbújnak a kertben a vetemények, vagy a madármama testmelegétől kikel a tojásból a kis fiókák. Csak gondoljuk, hogy magától. Valójában Isten rendezte így a természet folyamatát. A dolgok Neki engedelmeskednek.

De egy ennél is nagyobb csoda történt karácsonykor. Egy kicsiny, gyenge csecsemő képében, Jézusban Isten maga jött el közenk. Vele jött el hozzánk az életadó Világosság. Aki a szívünk mélyén megmozgatott és elindított valami újat. Megszólított és hív, hogy rá figyeljünk. A természet engedelmesen belesimul Isten rendjébe. Jézus azért jött, hogy minket, akik annyiszor megyünk a saját fejünk után, az Istenhez vezető útra segítsen. Jézus földre jöttével új élet kezdődött el!

A Bibliában olvashatunk arról, hogy Jézus példakönte, eseményeken keresztül mutatja meg nekünk is, hogy az alig észrevehető, kicsi kezdetből mi lesz!

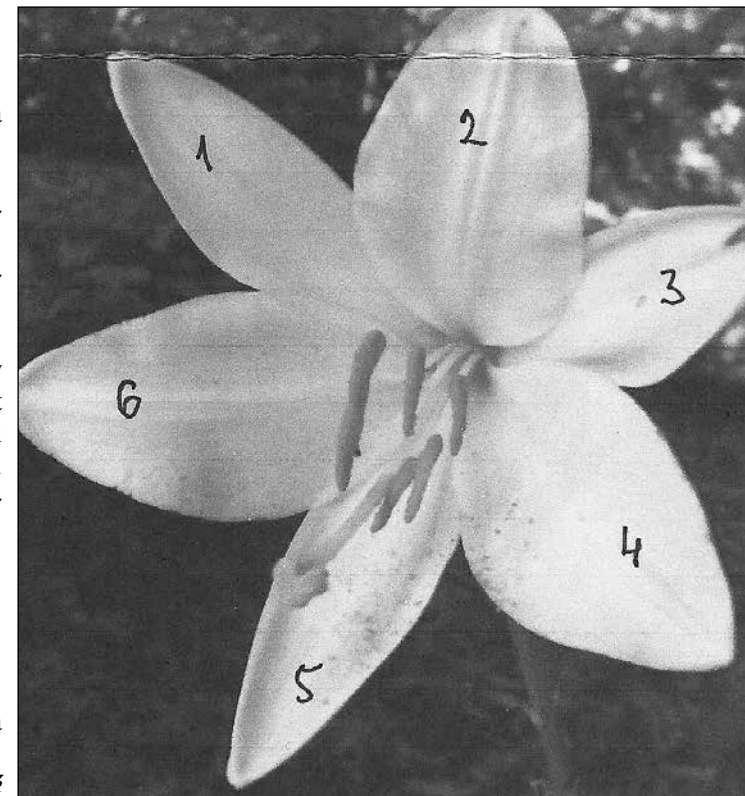
Próbáld megfejteni!

1. Melyik kicsi magról mondja Jézus, hogy fává lesz, és a madarak fészket raknak az ágain?
2. Ízetlen az étel. Mi hiányzik belőle?
3. Hogyan tud egy kis lámpás egy egész házban világítani?
4. Jézus kezéből hány kenyér volt elég 5000 embernek?

A liliomokról mondja Jézus: Nézzétek, Salamon király legdiszesebb ruhájánál különb pompába öltözteti őket Isten. Itt, a szirmokra írt számok helyére írt első betűkből elolvashatod, hogyan hívták Jézus nyelvén ezt a virágot. Lukács evangéliumában a 8. fejezet 3. versében megtalálod magyarul is ezt a nevet. A jelentése: liliom

1. Olyan éles a szeme, mint a ...
2. Egyik kezünkön 5 van belőle
3. Ételt izesít
4. és 6. Egyik-egyik szülő
5. Mikor Jézust kigúnyolták a katonák, ezt adták a kezébe

Asbóth Lászlóné

Vándorok, és helybeliek

Vajon mit szolt volna jó **Nádasdy Tamás** gróf, **Sárvár** ura a 16. század derekán, ha látta volna ezt a február eleji zsigongó rendezvénysort, itt az ő egykori várában, a parkolóban, és az evangélikus templomban? Széles látókörű gondolkodó lévén, bizonyára helyeslően bólintott volna. Akik a **reformáció 500 éves jubileuma** emlékére rendezett nemzetközi eseményekre időben és hivatalból benyújtották pályázatukat, jelest kapnak tőle.

Hogy is volt? **1517-ben Wittenberg** egyetemi város világos fejű szerzetes tanárának, **Luther Mártonnak** volt lelki ismerete és bátorsága, hogy a „bűnbocsátó” búcsúcédulák kalmár szellemét bírálva, sarkalatos nézeteit tételekbe szedve, vitára hívja kora vallástudósait. A katolikus (egyetemes!) egyház megújításának reményében. Talán maga sem sejtette, micsoda vihart fog kavarni. Ennek tehát idén október 31-én lesz 500 éve. Az Elba-menti városból indult el mozgalmá, amely alig pár év múlva egyházszakadáshoz vezetett. De az persze már nem Márton magiszteren múlt.

A reformáció szelleme gyorsan terjedt Közép-Európában. Teológusok, fiatal prédikátorok, magyar diákok is felismerték tanáruk igazságát, s hazatérve, maguk is hirdették. Európai szinten sok helyen hajtott ki az így elvetett mag. Fél évezred múltán most az ünnepségek szervezői elindítottak – jelképesen ismét Németországból – egy vándorkiállítást, amelynek célja nemcsak az, hogy emberközbe hozzák a reformáció történetét, hanem egyben begyűjtsék a „helyi történeteket” is. A 68 európai állomásból 3 színhely jutott hazánknak. Debrecenből Sárvárra érkezett a kamion, majd tőlünk a szokásos 36 órás itt tartózkodás után Sopronba gördült tovább. Más szenzáció is következett, de erről később.

Be kell vallanom, elememben éreztem magam, hogy hozzájárulhattam a nagy formátumú ügy olajozott lebonyolításához. Amikor ennyi vendég bezúdul, köztük illusztris németek, kellene nyelvet tudók, nyugdíjasként én is ajánlkoztam. Jó volt részt venni ebben a forgatagban. **Február 2-án, csütörtökön** nyirkos köd ülte meg a várost – már napok óta, ám ez mit sem csorbította a lelkes hangulatot. A vándorkamion jól összeszokott csapata gyorsan kibontotta a nyerges pótkocsit „szárnyait”, feltárukt az interaktív tartalom, lépcsővel, fogadó pulttal, vetítővel és fejhallgatókkal. Megérkezett **Aleida Siller** lelkész is, a kamion projekt egyik vezetője, a „mi oldalunkról” pedig **Rostáné Piri Magda** esperes asszony. Az aprólékos, időigényes szervező munka után **Gyarmati István** helyi evangélikus lelkész számára délután 4-kor (emelvény, mikrofonok, erősítés) már „csak” a termés betakarításának feladata maradt: egy szép beköszöntővel indított a nagy számban összegyűjtött érdeklődők előtt. **Kondora**

István polgármester, valamint esperesünk beszédét is közvetítettem a német csaptnak, Siller asszony rövid megnyitó beszédét pedig a magyar füleknek.

Ez a kamion már az állomásos mintegy felét bejárta, bizonyára nem kis feltűnést keltve. Oldalára festett, azonnal szemembe tűnő kérdés: „*Lehetünk-e előrelátók, miközben visszatekintünk?*” Erre könnyű válaszolni akár a régi közmondással is: „A történelem az élet tanítómes-tere”. De akik – velem együtt – figyelmesen, nyitott lélekkel követték a kiállítás történeti filmjét, további pozitív választ nyerhettek. Én csak a saját tanulságomról írhatok: „*Légy bátor, ha tudod, hogy igazad van.*”

Pénteken, ha lehet, még csak növekedett a látogatók száma. A kiállításoké is. A várban, a **Nádasdy Ferenc Múzeumban** délelőtt nyílt a következő. Nádasdy Tamás úr támogatásával **1541-ben megjelent az Új Testamentum**. Első magyar nyelvű könyvünk a honban! **Sylvester János** fordításában, mint tudjuk. Hogy örülne a szorgos iskolamester, ha látná: a négy evangélista könyve ismét sárváriak szemének kereszt-tüzeiben (bár törhetetlen üvegkazettában) látható. Az MTA kölcsönadott erre az alkalomra egy eredeti példányt. Talán hosszú távra is!

A művelődési központban reformációi fotókiállítás nyílt, délután az evangélikus templomban **dr. Wagner Szilárd** orgonakoncertje hangzott el. Lélekemelő események.

Némi ünnepontással lehetne mondani, minek ekkora felhajtás? Jó ez nekünk?

Azt mondom, a példa kell. Mindenki persze nem lehet hitújító. A jövőre nézve nekem Kondora polgármester úr gondolata tetszett leginkább. Minden kornak, a korok minden emberének megvan a maga felelőssége. Értékes örökséget kaptunk, mindannyiunk feladata, hogy azt megőrizzük. A szellemi hagyományt is, a tárgyi, művészeti értékeket is. Ne csak szájtátva csodáld az ősök munkálkodását! Kérdem, te mit teszel a megőrzésért, és a továbbadásért? Elvisszed a gyermekedet a múzeumba? Mesélsz neki Lutherről? Elzarándokolsz egyszer Szinevérrre, ahol Sylvester született? Krakóba, ahol seregnyi magyar vonatkozású emlék vár? Wittenbergbe, és/vagy más „Luther-városba”? A parókián peregrináció a reformátorról szóló vadonatúj rajzfilm néhány első része. Tyúha, Márton testvér húzásai láttán, ha ma történe hasonlót, még egy BLIKK riporter is megtáltosodna.

Én csak csendben nézem a rendezvényekre betérő polgárokat, duruzsoló diákokat, kandi szemű gyerekeket. Igen, jó ez nekünk!

Sárvár, 2017. február 6.

Martos Gábor

Budapest – Az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió kiadásában, dr. Reuss András szerkesztésében megjelent a **CSAK KRISZTUS LÉGYEN MESTERÜNK – Ötszáz idézet Luther Márton írásából a reformáció 500. évfordulójára, 1517–2017** című könyv. Olyanoknak ajánlják, akiknek túl vastagok a Luther válogatott művei sorozatrészei, vagy elérhetetlen a Masznyik-kiadás, vagy nem az egyházi év szerint akarja olvasni Luthert, ahogyan azt a Jer, örvendjünk keresztyének!-kel tenné.

A könyvben összegyűjtött idézetek a Kis káté tematikáját követik, kis kiegészítésekkel. Így például a Tízparancsolat, a Miatyánk, a keresztség, de a bűnbánat kapcsán is olvashatjuk Luther gondolatait.

Forrás: Evangélikus Missziói Központ

Pecznik Pál népi költő, Fébé diakónus testvér 2017. január 1-én átadta lelkét Teremtőjének. Élt 97 évet. Egyik versével emlékezünk rá.

LELKI CSÖNDRE VÁGYOM

Én Istenem, lelki csöndre vágyom,
Templomod az, ahol megtalálom.
Lelki fülem ott Rád hangolódik,
S bennem a sok bűn-görccs feloldódik.

Körülöttem zajlik a bűn-tenger:
Csöndes sziget, Uram, te légy bennem,
Ahol fáradt lelkem felüdülhet,
S újabb harcra áldást, erőt nyerhet.

Megfáradtak nálad felüdülnek,
Erőtlenek új erőre lelnek.
Bűnüldözött lelkek menedéke,
Nálad van az örök csönd, a béke.

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja
Megjelenik negyedévenként
Felelős kiadó: Szemerei János püspök
Főszerkesztő: Kovács László
Telefon: +36 20/824-2869
Email: kovaacs.laszlo312@upcmail.hu
Szerkesztés, terjesztés: Koczor György
Telefon: +36 20/824-3444
Korrekció: Miklósné Jancsó Hanna
A szerkesztőség címe: 9401 Sopron, Pf. 268
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

RAJZPÁLYÁZAT „500 éves a lutheri reformáció”

A Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség rajzpályázatot hirdet óvodás, általános iskolai és középiskolás tanulók részére.

A pályázatra olyan alkotásokat várunk, amelyek híven mutatják be Luther Márton életét és korát, illetve a lutheri reformáció ma is érzékelhető hatását.

Pályázati megkötések:

- A pályamű A/4 formátumú, bármilyen technikával készített alkotás lehet
- A művek hátoldalán kérjük feltüntetni az alkotás címét (Csak a címet!)
- Lezárt borítékban kérjük mellékelni az alkotó nevét, életkorát, lakcímét, telefonos elérhetőségét, email címét, óvodája/iskolája nevét, címét.
- A lezárt borítékra rá kell írni a mű címét!

Beküldési határidő: 2017. június 30.

Beküldési cím: Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség 8932 Zalaistvánd, Arany János tér 2.

Eredményhirdetés 2017. szeptember 10-án délután, melyre személyre szóló meghívót küldünk

A pályázat elbírálása:

- A pályamunkákat szakmai zsűri értékeli
 - A pályázaton résztvevő alkotásokat 2017. szeptember 10 – október 31. között kiállításon mutatjuk be.
- JÓ ALKOTÓMUNKÁT KÍVÁNUNK!

Megrendelhető: E-mail: gyorgy.koczor@lutheran.hu
Postacím: 8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség
Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót

A cikkek tartalmaért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

A hátoldalon a harkai templom harangja látható.

